

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nro. 1585

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nro. 216

SEMANARIO LITUANO, FUNDADO EN 1927.
DIRECCIÓN, REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN:
Avenida Boedo 737, Buenos Aires

DIRECCIÓN POSTAL: Casilla de Correo 303, Bs. Aires

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS

"LA VOZ DE LOS LITUANOS EN LA ARGENTINA"

ATSKIRO NUMERIO KAINA 1 PEZAS
PRENUMERATA: Argentinoje ir Pietų Amerikoje
20 pezu metams; 12 pezu pusmečiui.

UŽSIENIŲ kitur 30 argentinų pezu arba 3 am. dol.
ADRESO pakeitimas veltui. RASTUS ir prenumera-
tas siūsti:
Casilla de Correo 303, Bs. Aires
ASMENISKAI KREIPTIS:
Avenida Boedo 737, Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 316340

Nr. 905

BS. AIRES, KETVIRTADIENIS, LIEPOS 20 D., 1950 METAI. — Año del Libertador General San Martín 1950

METAI (AÑO) XXII

TRES PERIODOS DE LA HISTORIA LITUANA

Todavía existen conceptos completamente equivocados con respecto a Lituania como estado y como nación. Algunos entienden que los lituanos son eslavos o germanos que durante siglos han integrado el imperio zarista y que después de la primera Guerra Mundial fueron separados de Rusia por los aliados para formar, junto con otros países bálticos, un "cordón de protección" contra el nuevo estado bolchevique. Otros creen que los lituanos son afines a polacos y han compartido con éstos su historia hasta el año 1918.

Para desvirtuar ideas tan erróneas, recordaremos a continuación algunos hechos históricos.

Los lituanos pertenecen a la familia de las naciones indo-europeas y, junto con los letones, forman el grupo racial de los aetii que desde tiempos inmemoriales habitan sobre las márgenes del Mar Báltico. Su idioma, muy parecido al sánscrito de India, es completamente distinto de las lenguas eslavas o germanas.

Enormes bosques, ríos y regiones pantanosas separaban a los lituanos de la Europa central y occidental. El primer historiador que los describe fué Tacitus (Siglo I A. D.), en su obra "Germania". Debido a su aislamiento, Lituania entró en el concierto de las naciones europeas como un estado unido bajo el mando del rey Mindaugas recién a principios del siglo XIII. En el transcurso de los dos siglos subsiguientes una sucesión de gobernantes extraordinarios colocaron a Lituania entre las primeras potencias europeas de aquella época. El Gran Duque de Lituania ocupaba una extensión de 700.000 kms.² y sus fronteras se extendían desde Moscú hasta Varsovia y desde el Mar Báltico al Mar Negro. Con la muerte del Gran Duque de Lituania Vytautas el Grande en el año 1430, Lituania entró en declinación. Su unión política con Polonia dió lugar al reino lituano-polonés, el que, con el correr de los siglos, se iba debilitando debido a gobiernos descalabrados hasta que finalmente se desintegró y fué ocupado por Prusia, Austria y Rusia en el año 1795.

En tres sucesivos levantamientos (1831, 1863 y 1905) el pueblo trató, infructuosamente, de librarse del dominio ruso. En 1918, antes de que finalizara la primera Guerra Mundial, los representantes de la nación proclamaron la independencia de Lituania. La libertad, empero, no se consiguió gratis: varios miles de muertos y heridos en los campos de batalla contra los polacos, alemanes y rusos que por todos lados invadían al país, fué el precio que el pueblo tuvo que pagar por su independencia y retorno al seno de naciones libres del mundo. Los acontecimientos después del año 1918 son bien conocidos y pertenecen ya a la historia de nuestros días.

Se pueden distinguir, pues, tres periodos en la historia de la nación lituana: el primero comprende catorce siglos de existencia independiente, tres de los cuales tuvieron contornos de extraordinario esplendor y grandeza; el segundo abarca tres siglos de convivencia con Polonia y el tercer período consiste en un siglo y medio de dominación rusa. La unión con Polonia tuvo para Lituania consecuencias trágicas, pero su influencia en el alma de la nación ha sido prácticamente nula. Se puede decir que éste fué un error que la nación lituana jamás repetirá. El dominio ruso representa para los lituanos los días más sombríos de su historia; es sinónimo de terror, violencia y opresión, contra la cual la nación lucha hoy como ha luchado en el pasado. La ambición máxima de los lituanos es el reestablecimiento de un estado independiente, libre de influencias extranjeras, para vivir en paz y concordia con todos los pueblos libres de la tierra.

Vieninga Amerika ir Europa Atsispirs Azijatams

Lietuvių skyriaus atstovai Tarptautinėje Pabaltijo Tautų parodoje, įvykusioje Buenos Aires mieste, 5. 7. 50. (Iš kairės): Skyriaus organizatorė, „A. L. Balsas“ Moterų Pusbilpio vedėja Ona G. Ožinskienė, p. lė Aldona Jablonskaitė, ponė Juzefa Burokienė, p. lė Vladislava Malėlaitė ir ponė Beatrice Kleizaitė-Kerbelienė. Antroji eilė: Edvardas Ryliskis, Jonas Vedegys ir „A. L. B.“ leidėjas Pranas Ožinskas. Placiu 4-me puslapyje (K. Dobkevičiaus nuotrauka)

Panaikinama Argent. Kompartija

LAISVOSIOS EUROPOS RADIO STOTIS

Liepos 4 d., 1950 m., pradėjo veikti laisvosios Europos radio stotis, esanti kažkur Europoje. Ji bus tribuna iš už geležinės Uždangos kraštų politiniams emigrantams. Nors ji skiria anapus Geležinės Uždangos esantiems gyventojams informuoti, bet neturi ryšio nei su Amerikos Balso, nei BBC panašiomis tarnybomis. Pilnu tempu ši stotis pradės veikti nuo liepos 14 d., o iki to laiko teiks tik parengiamąjį pobūdį informaciją. Lietuvių, nei Baltijos valstybių kalbų šios stoties programoje tuo tarpu dar nebus.

— HOMSE, 120 km. atstumu nuo Damasko, sprogo Irako naftos bendrovės sprogstamosios medžiagos sandėlys. Žuvo 230 žmonių ir apie 1000 sužeista.

— DIDŽIOJI BRITANIJĄ uždraudė eksportą, į šiaurės Korėją. Tuo būdu vykdė ekonomines sankcijas.

— ROMA 21. 4. 50 minėjo 2.703 metus nuo savo įkūrimo. Dabar Romoje gyvena 1.649.684 žmonės.

NAUJAS TAUTINIO ANSAMBLIO PASIRODYMAS

Lietuvių Tautinis Ansamblis Argentinoje metinių sukaktuvių progai, 5 m. liepos mėn. 22 d., 20.30 val., Avellanedoje, c. Brasil 835, rengia VAKARĄ

Programoje:
1. „Kermosius“, 2-jų veiksmų pjesė;
2. Mūsų Tautinio Ansamblio choras.

Pjesę paruošė A. Zotovienė. Režisierius — A. Petravičius. Dainas paruošė ir chorui diriguos A. Stasiulis.
Sokius — V. Namikas.
Dekoracijos piešė R. Kuprevičius.

Po programos bus SOKIAI.
ANSAMBLIO VADOVYBE.

PILIEYBĖS NETEKIMAS IR DEPORTAVIMAS

Argentinos peronistų partijos atstovai patiekė šalies parlamentui dešimties punktų įstatymo projektą, kuriuo einant visiškai panaikinama komunistų partija. Slaptai priklausanti argentiniečiai bus baudžiami iki 10 metų kalėjimo, o svetims šalies bus deportuojami. Bus bandžiami ir su jais bendradarbiauję asmenys. Pasikartojus prasižengimui, naturalizuotas asmuo neteks šios šalies pilietybės.

— RYŠIUS SU KORėjoJE kilusių karų, Meksikoje žemės ūkio darbininkų sąjunga, viena didžiausių darbininkų organizacijų, kreipėsi į vyriausybę, prašydama nutraukti diplomatinius santykius su Rusija ir uždaryti komunistų partiją.

— NOME, ALASKA. Kaip pranešama iš Alaskos, Alaskoje yra sudaryta iš 2.000 eskimų karių šaulių kariuomenės ginti strategines šiaurės krantų vietoves, esančias prieš Sibirą. Jie yra uniformuoti ir apginkluoti karais. Šie kariai yra priskirti Tautinei Alaskos Gvardijai, gali kovoti kiekvienu metu, o reikale — pereiti į partizaninę kovą.

— TOKIO. Gautas iš Tokio žinios skelbia, kad Korėjos kovoje žuvo du šiaurės amerikiečių karo korespondentai: Ray Richards, 56 m. amž., atstovavęs „International News Service“ ir Ernie Peeler, 38 m. amž., Tolumų Rytų laidos kariuomenės laikraščio „Star and Stripes“ korespondentas.

ISEIVIŲ DIENOS MINĖJIMAS ŠI SEKMADIENI

Didingas Iseivių Dienos minėjimas visai kolonijai įvyks ši sekmadienį, 23. 7. 50, 16 val. Lietuvių Klubo salėje, Boedo 737, Buenos Aires. Po spektaklio tai dienai pritaikintos programos, vyks publikos šokiai, Pabaltijos orkestrui griežiant. Dalyvauja seni ir nauji Iseiviai ir čia gimę lietuviai. Visus kviečia:
„A. L. Balsas“.

ARGENTINA NESIŲ SAVO KARIUMENES

Argentinos respublikos prezidentas, gen. Juan D. Perón, 17. 7. 50, kalbėdamas Buenos Aires teatre Colón, (pagerbime grįžusioms darbininkų delegacijoms iš Tarptautinės Darbo Konferencijos ženevoje) pareiškė, kad Argentina pildė visus tarptautinius pasižadėjimus. Vienok tie pasižadėjimai atitinka gyventojų valią. Jais einant, nėra prievolės siųsti šios šalies kariuomenę į Korėją.

Užsienių reikalų min. Dr. Paz pareiškė spaudos atstovams, kad Argentina nėra UN Saugumo Tarybos narė, ir turimos tarptautinės sutartys ją nevertina siųsti savo kariuomenę Korėjon.

— „ASSOCIATION OF CANADA“ informacinis pranešimas sako, kad Didžioji Britanija 1946 m. jau sunaudojo 600.000 mažųjų tonų (mažoji tona turi 906 kg.) popierio laikraščiams. Šiais metais popierio suvartojimas dar pakils. Australijoje, turinčioje 7,5 mil. gyv., laikraščiams sunaudoja 188.000 t. m., kai tuo tarpu Argentinoje, kuri skaito 17 mil. gyv., metinis popierio laikraščiams sunaudojimas 1951 m. sieks tik 140.000 tonų.

— KANADA sušvelnino imigraciją tvarkančius nuostatus, norėdama daugiau atėvių patraukti. Kai kuriems darbdaviams bus leista įsigyventi imigrantus grupėmis iki 25 žmonių dydžio, be to, palengvins įvažiavimą namų ruošos darbininkams ir galestinčioms seserims.

PENKTO SKYRIAUS VAKARAS VILLA SCASSO

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje 5-tas Skyrius rengia didelį šokių vakarą su programa seštadienį, liepos 23, 1950, salone Avenida Campana 884, Villa Scasso. Pradžia 20 v. 30 m. Publikos šokiams griež orkestra. Villa Scasso, Villa Lugano ir sostinės lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.
S. L. Arg. 5 Sk. Vald.

DIDELI ŽEMĖS DREBĖJIMO NUOSTOLIAI KOLUMBIJOJ

Kaip pranešama iš Bogotos, Kolumbijos sostinės, kad Kolumbijoj liepos 9 d. buvo didelis žemės drebėjimas, palietęs įvairius krašto miestus, daugiausia turtingąją sritį — 360 km. į šiaurės vakarus nuo Bogotos. Žuvusiųjų skaičius siekia 270 žmonių. 40.000 asmenų liko be pastogės. O medžiaginių nuostolių padaryta už 20.700.000 dolerių.

Papildant šį pranešimą, liepos 12 d. Kolumbijoj vėl buvo žemės drebėjimas, pareikalavęs tam tikro skaičiaus aukų ir padaręs nuostolių jau minėtoje srityje.

DEMOKRATAS BENTSON SIŲLO ATOMINĘ BOMBĄ...

Pranešimu iš Vašingtono, p. Benton, demokratų atstovas iš Texas valstybės, pasiūlė Atstovų Rūmose (kur gavo pritarimą), kad prez. Trumanas pareikalautų šiaurės korėjiečių darbininkų ir savo teritoriją iki 38 laipsnių. Tai nepadarus, numesti ant miestų atominės bombas. Taip, anot p. Benton, galimas galas kovoms Korėjoje. Kitas demokratų atstovas Senatas p. Mc Carran sako, kad JAV turi tuojau nutraukti savo diplomatinis ryšius su Rusija ir jos satelitinėmis valstybėmis.

KINŲ KOMUNISTAI KOVOS KORėjoJE

Diplomatiniai slugsniai Hong Kongo, kad Sovietų S-ga panaudos kinų komunistus kovoje prieš JAV Tolumose Rytuose. Toliau vienas stebėtojas, kurio pavardė neskelbiama, pareiškia, kad labai galimas daktas, bus pasiūlyti į šiaurės Korėją tie kinų komunistų daliniai, kurie sutelkti Mandžiūrijoje nuo paėmimo Hainano salos.

JAV VĖL SPROGDINS ATOMINĘ BOMBĄ

Kaip pranešama iš Vašingtono, Eniveto Eniveto atole, Ramiajame vandenynė, amerikiečiai vėl ruošiasi susprogdinti atominę (ar tik ne vandenilio? Red.) bombą. Toliau nurodoma, kad sprogdinimo data ir būsimieji rezultatai vyriausybė laikys paslaptyste.

SUSIRŪPINIMAS VAŠINGTONE

Vašingtone jaučiamas gilus susirūpinimas, kad Korėjos kovoje gali būti panaudojami rusų ir kinų „savanoriai“. Tie „savanoriai“ gali ateiti šiaurės Korėjai į pagalbą. Todėl Krašto Apsaugos Departamente mano, kad Korėjos akcija gali nusitęsti ilgesnį laiką. Ir dabar šiaurės Korėjos kariai gerai paruošti, yra arti nuo savo bazių, kai tuo tarpu JAV kariuomenės artimiausias punktą yra 200 km. Japonijoje.

— KANADOS min. p. kas p. Saint Laurent pranešė, kad Kanada perdavė UN tris karo laivus — naikintuvus kovai Korėjoje.

TREČIO SKYRIAUS VAKARAS 12. 8. 50.

Susivienijimo Lietuvių Argentinoje 3-tas Skyrius, atžymėti 36 m. draugijos gyvavimą, rugpjūčio 12 d. 20 val. 30 m. čekoslovakų salone, Choele Choele, ruošia didelį vakarą.

Programoje bus: vaidinimas, tautiniai šokiai, akrobatika. Be to, publikai linksminis radio Belgrano komika — José Gaiman ir Ciprian Riesa su savo grupe. Taip pat programoje dalyvauja ir akordionistai — p. Musketas su sūnum, kurie išpildys naujus dalykus.

Sokiams grieš M. Kolar orkestras. Maloniai kviečiame atvykti punktualiai.

S. L. Arg. 3-čio Skyriaus Valdyba.

DE GAULLE PAREIŠKĖ, KAD VAKARAI TURI PASIRUOŠTI KARUI SU RUSIJA

Gen. Charles de Gaulle per pasmatymą su United Press viceprezidentu komentavo tarptautinę pasaulinę krizę, davė savo pasiūlymus. Tai yra pirmas pasimatymas nuo 1945 m., kai jis buvo Prancūzijos valdžioje.

Gen. Charles de Gaulle per šį išimtiną pasimatymą pareiškė, kad Vakarai turi būti pasiruošę karui su Sovietų S-ga. Komunistų avantūra Korėjoje yra pasirodymas smūgiui Europoje. Pabrėžė Vakarų slėpumą ir reikalavo pilno apginklavimo prieš aiškų pavojų. „Europa yra mirtina pavojuje“, kartojė de Gaulle. Iš Vakarų strateginio plano nereikėtų išskirti Vokietijos, o taip pat į tą gynybos sistemą įtraukti ir Ispaniją. Prez. Trumanas ir gen. McArthur vertė pagyrimo už priešinimąsi agresijai.

Sovietų sistema savo žygyje į pasaulio dominavimą veikia visur, kur leidžia tai nacionalinė ar socialinė būklė. Dabar tai matyti Indo-Kinijoje, Kinijoje, Burmoje, Tibete ir Korėjoje. Anksčiau buvo Persija ir Graikijoje. Kur kas bevykty, bet galutinis rezultatas bus nuspreštas Europoje. Jei Senasis Pasaulis paklūs Sovietų rankas, gen. de Gaulle nemato, kaip gali būti išgelbėta laisvė. Jei kontinentalinė Europa priešinsis, tai Laisvas Pasaulis padiktuos taiką su ar be karo. Korėjos veikimai turi kaip galutiną objektą — paruošti Europos puolimui.

PRALAIMĖJIMAS KORėjoJE REIKŠ PASAULINIŲ KARĄ

Liepos 4 d., 1950 m., Amerikos nepriklausomybės šventės progai, Londono surengtame bankete, Churchill'is pareiškė:

Komunistai neturi triumfuoti Korėjoje. Tai turėtų lemtiame reikšmės pasaulio taikai. Jei komunistai laimėtų, trečias pasaulinis karas tikriausiai neužilgo mus užgriūtų net baisesnis sąlygomis, negu dabar.

Mes, britai ir amerikiečiai, turime pripažinti, kad mums nesisekė. Sunaikinę Hitlerį ir Mussolini'us mes manėme, kad užbaigėme nacionalizmą ir fašizmą. Dabar gi mums vėl graso Stalinas ir komunistas. Rusų komunistai sukūrė imperiją, kurios nei caras nesvajavo.

Vieningai atlikime tautinius išpairengimus, vieningai žengsime pirmyn. Išgelbėsime pasaulį iš trečio karo, o jei jis įvyktų nežinint mūsų pastangų, mes nebūsimė sunaikinti ir pavergti.

KORĖJOS UZPUOLIKAI VYSTO ŽMONIŲ SKERDYNES

Sovietų Rusijos karo ekspertų patarimai ir vadovaujami Kinijos komunistai, iš pasalių įsiveržė Pietų Korėjon 25. 6. 50, po 23 dienų kovos užėmė ir laikinąją Pietų Korėjos sostinę Taejon. Keldamiesi per upę Kum, bolševikai neteko 11.000 savo karių.

Un. generalinis sekretorius, Trygve Lie, tikėjęs bolševikų deklamacijoms apie taiką, 14. 7. 50 išsiuntinėjo 50-tai valstybių telegramas, klausdamas kuomi kuri gali prisidėti prie bolševikinio smurto sustabdymo Pietų Korėjoje. Iki šiol tik JAV aktyviai dalyvauja Pietų Korėjos gynyne. Šioje kovoje žuvo gana daug JAV karių. Žuvusiųjų tarpe yra ir mūsų brolių lietuvii.

Azijos barbarai eina Hitlerio paminiais takais. Istorija pasikartos. JAV 19. 7. 50 paskelbė savo atsargos karių mobilizaciją. Trumanas prašo kongreso paskirti dar 10 tūkstančių milijonų dolerių demokratijos gynymai.

Atlanto sutartimi susijungę tautos siunčia paramą Amerikai.

HENRY WALLACE PASMERKE BOLŠEVIKUS

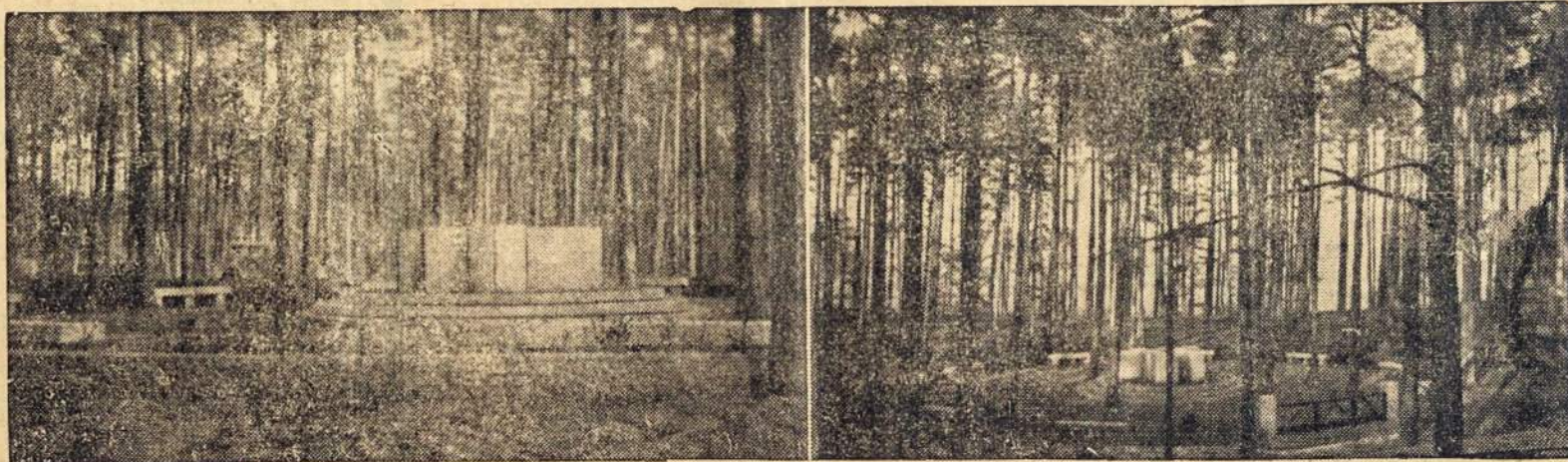
Buvusis JAV viceprezidentas, Henry Wallace, „Progresistų Partijos“ pirmininkas, iki šiol žavėjėjis Kremliaus diktatoriais, 16. 7. 50 paskelbė protestą prieš Sovietų Rusijos vyriausybę, kaltindamas ją dėl karo Korėjoje išprovokavimo.

Taigi, bolševikų garbintas Wallace atsiipeikėjo, pažinęs vilkus avinėlių kailiuose. Jo pareiškimai sukėlė audrą ir taip jau pasiūjusiose Amerikos bolševikų eilėse.

— GEN. DEREVENKO, Rusijos atstovas Japoniją okupuojančių kraštų taryboje, prieš prasidedant Korėjos karui, staiga dingio iš Japonijos. Jo dingimas aiškinamas rusų atsargum sumetimais, kad koki nors pretekstą jų anksti pareigūnai nebūtų sulaukyti.

— JAPONIJOJE, gen. Douglas Mac Arthur parėdymu, iki 20. 7. 50 uždaryta 231 komunistams tarnavusių laikraštis.

— RUSŲ OKUPACIJOJE mirė du žymūs lietuviai poetai: Antanas Mielkinis ir Kazys Jakubėnas.

Prieš 17 metų, 17. 7. 33, perskridę Atlanto vandenyną, šioje vietoje, Soldino miškelyje, paslaptinai žuvo didieji Lietuvos Iseivių vaikai, sparnuoti Lituonikos sakalai, Darius ir Girenas, kurių žygiui įamžinti įkurta Iseivių Diena. Jos minėjimas įvyks ši sekmadienį, 23. 7. 50, Buenos Aires Lietuvių Klubė, Av. Boedo 737. Dalyvaukime visi!

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS

Nepartinis, seniausias ir plačiausia skaitomas
lietuvų laikraštis Pietų Amerikoje
Spausdinamas savoje spaustuviėje
Prenumerata Metams:
Visojo Pietų Amerikoj 20 Arg. pezų. Kitur 3 doleriai
Redakcija ir Administracija:
Avenida Boedo 737, Buenos Aires. Tel. 45 - 4444

MŪSŲ TAUTOS GARBES IR LAISVYBĖS KELIAIS.

Liepos mėn. 15 d., 1933 m., prabilo visos pasaulio agentūros ir radijai, kad štai tą patį dieną išskrido iš šiaurės Amerikos, JAV, lėktuvu „Lituanica“ du lietuviai lakūnai — kap. Stepas Darius ir Stasys Girėnas. Toliau agentūros ir radijai pastebėjo, kad tų dviejų lietuvų lakūnų skridimo kelias — New York — Kaunas, ilgiausias per vandenyną be nusileidimo atstumas, kurį lakūnai pasiryžę nugalėti. O nugalėję ne tik įrašys savo vardus į pasaulio aviacijos istoriją, bet padarys patį didžiausią iki to meto žinomą žygį.

Taip, Darius ir Girėnas nugalėjo garbingai Atlantą, bet savo žygio galutinai neužbaigė — žuvo netoli savo tikslo — Lietuvos, Vokietijos, Solidno miškelyje.

Ne tik Lietuva, bet ir kitos valstybės mokėjo pagerbti žuvusiuosius, nes jų žygis tikrai buvo ir yra didvyriškas. Ypač Lietuvos visuomenė lūžė, kad didvyrių, nes savo drąsų žygį Darius ir Girėnas pasveikė. „Tau, Jau, Jau, Lietuva!“

Ar reikia mums dar minėti, kad du lietuviai išsivijo savo žygį įrodė melą Lietuvai ir taip ją išgarsino. Mes lenkiame ir lenkiame prieš juodu visuomet savo galvas.

Yra ir daugiau atskirų išsivijų, pasižymėjusių dideliais ir garbingais darbais.

Nėra abejonės, kad didžiausioji mūsų išsivijė dalis yra įsikūrusi šiaurinėje Amerikoje, JAV, išsivijė yra seniausia (nuo 19 šimt. vidurio) ir ekonomikai stipriausia. Susiorganizavo į tvirtą susipratusių lietuvų visuomenę, kuri ir bendrą lietuvų kultūrą įneša gausų įnašą. Todėl neuostabu, kad š. Amerikos lietuvų nuopelnai yra labai dideli.

Bet lietuvų išsivijė yra ir kitose šalyse: Anglijoje, Afrikoje, Australijoje, Pietų Amerikoje... Šiandien beveik nėra krašto ir šalies, kur nebūtų žengus lietuvų koliai. Ir lietuviai, kur jie begyventų ir ką bedirbtų, siejosi ir rūpinasi Lietuvos reikalais ir, kiek begalėdami, padeda vargstantiems tautiečiams.

Viena iš gausiausių lietuvų kolonijų Pietų Amerikoje yra lietuvų kolonija Argentinoje. Jėgu mes susipažinsime bent kiek su tuo kolonijoms kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas, ma tysiame, kad ji nekarta būvo sukrėsta ir išgyveno įvairiausių dydžių. Dar ir dabar dalis tautiečių nežino, kas jie, ir kokie jų keliai. Bet dauguma jų, supratę savo, kaip lietuvų, pareigas, stoji ir kultūrinį ir visuomeninį darbą. Dirbo ir dirba ne mažesniu pasidėvimi, kaip šiaurinėje Amerikoje, aukojasi Lietuvos išsivystimui kultūros ar šalpos darbams.

Suminėsim tik keletą pavyzdžių.

Viena seniausių organizacijų yra Susivienijimas Lietuvių Argentinoje. Šiameit ji šventia savo 36 m. gyvavimo sukaktį ir turi artai 1000 narių. Tai savivaldos draugija, padalinai į skyrius. Vienas net skyrius yra Kordobos. Nors draugija yra savivalpinė, bet nesvetimas jai yra kultūrinis veikimas. Turi ir sporto klubą ir gražų knygyną. Draugija turi nuosavybę — sklypą ir namą, o dabar statosi didžiulius namus, kuriuos pavadins „Dr. V. Kudirkos namais“.

Toliau, Dr. J. Basanavičiaus v. Lietuvių Centras — taip pat savivalpinė organizacija, subūrusi keletą šimtų tautiečių. Lietuvių Centro kultūrinis veikimas labai žymus. Turi keletą sklypų, namą, sporto aikštę, knygyną.

Avellanedoje, Buenos Aires priemiestyje (bet jau provincijoje) yra susikūrus lietuvų parapija, turinti didelę salę. Parapijos patalpose koncentruojasi katalikiškas organizacijų veikimas ir šv. Cecelijos choras, dažnai dalyvaujantis sekmadienio radijo pusvalandžio, kurio veda Zeferinas Juochenius.

Is šių kelių pavyzdžių galima susidaryti išvadą kaip lietuviai veikia Argentinoje. Čia nepaminėjome dar įvairiuose provincijos miestuose gražiai ir stipriai veikiančių organizacijų (Berisso m. „Vargdienis“, „Mindaugas“, ir t. t.).

Žinoma, dar daug ko kartais mums ir trūksta. Dažnai užmirštame, kad esame lietuviai, nevisada pagerbiame savo kalbą, lietuviškąsias tradicijas, savus vaikus mokome mylėti tolimą mūsų kraštą. Ir kitose kultūros srityse dažnai apsidėžiame (mažai skaitome, mokomės). O yra ir tokių, kurie gyvena tik apkalbomis, žiūri vien savo kišenius, o ne kultūros, artimo ar savo Tėvynės reikalus.

Be abejo, jei būtumėm atskratę tų neigiamųjų, šiandien dar labiau pasidžiaugtumėm lietuviškais organizacijomis, spauda ir kitais laimėjimais.

Kiekvienais metais yra minima Išeivų diena. Išeivų dienoje prisimenama Išeivija įvairiose kraštuose ir jos gyvenimas. Mes gi, prisimindami tą dieną, norėtumėm savo tautiečiams priminti štai ką: 40% visų lietuvų gyvena įvairiose pasaulio dalyse. Jei šį žymį mūsų tautos dalis būtų gerai organizuota, susipratę,

kultūringa, ekonomiškai pajėgi, tai būtų didelė galybė. Padedant tai galybei, ir kova už Lietuvos laisvę būtų lengvesnė. Todėl Išeivų diena mums žymi: organizuotumą, tautinį susipratimą, švietimą ir ekonominį pajėgumą. Tai keliai, kuriais kiekvienas tautiečių turėtų eiti, jų siekti, ir kurie veda ne tik prie asmens, bet ir tautos laisvės.

KOVOKIME UŽ KIEKVIENĄ PASKIRĄ LIETUVI

„Lietuvių Kelias“, vedamajame — Pirmoje Vietoje žmogus, daro tokius reikšmingus palyginimus, su gretinimus ir pasiūlymus mūsų visuomenininkams:

Visoje mūsų lietuviškoje spaudoje labai daug vietos skiriama lietuviškoms organizacijoms ir labai mažai paskiram žmogui. Tam žmogui, kuris organizacijose dalyvauja, o dar dažniausiai jose nedalyvauja. Ir ne todėl, kad nenorėtų organizacijose dalyti, bet todėl, kad niekas prie jo dažniausiai neprieina, niekas neprašė, niekas net dėmėsio į jį nekrepia. Girdi, jei nori dalyvauti, pats turi susirasti ir ateiti.

Bet žmogus pats neina. Ypač visuomenininkai pasyvūs žmogus. Organizacijos patios turi ateiti, jei nori į laimėti. Bet organizacijos, dažniausiai, neina. Neina patriotiniai lietuviškos organizacijos. Bet už tat eina bimbiskosios. Ir ne tik eina dabar, bet ir visą laiką praieityje ejo. Užtat daug ir laimėjo. Laimėjo tokius, kurie buvo visuomenininkai pasyvūs, kurie ir dabar jokio ypatingo aktyvumo nerodo, bet is kurių bimbiskosios organizacijos susirenka sau duokles. Susirenka kalbindamos ir per petį plodamos.

O ar maža atsitikimų, kad eilinis žmogelis ateina į tautiškai patriotišką organizaciją ir jam ten ne tik niekas per petį nepaploja, bet niekas su juo ir nekalba. Girdi, laiko nėra, ūpo nėra ir t. t. Ir dingsta organizacijai naujas šalininkas. Ne tik dingsta, bet ir naujas priešas atsiranda. Pakalbinkite eilinius bimbinkus ir patikrinkite, kiek tuo keliu buvo papildytos bimbiskų organizacijų eilės?

Reikia apeliuoti į žmogaus jausmus, bet taip pat reikia apeliuoti į žmogaus protą. Argumentų ir jausmams ir protui turime pakankamai. Bet reikia apeliuoti ne per spaudą ir ne susirinkimuose, reikia apeliuoti į kiekvieną žmogų asmeniškai. Reikia jam parodyti ne tik savo iminintį, bet ir savo tikrą jausmą, tikrą broliškumą. Palkime nuosilali ignoraciją ir neapykaną. Ignoruoti ir nekęsti galime komunistines organizacijas. Bet neturime ignoruoti ir neapkęsti paskiro komunistuojančio lietuvio. Juk jis taip pat mūsų brolis. Tai kas kad klystas ar sukliadintas. Bet vistiek brolis!

Gal būt ir visa paslaptis tame, kad komunistuojančios organizacijos sugėbjo savo pavieniams šalininkams sudaryti nuotaiką, kad jie ten jaučiasi (ne yra, bet jaučiasi! Aut.) kaip lygūs tarp lygių. Jei įstengime sukliadintuosius atitraukti, jei patriotinės organizacijos jie pasijus kaip lygūs tarp lygių, kaip savi tarp savųjų, tikrai juos laimėsime. Laimėsime tikrus brolius.

Šiandien brangus kiekvienas lietuvis. Kovai už Tautos ir Tėvynės išsivystimą šiandien kiekvienas lietuvis reikalingas. Tad ir kovokime už kiekvieną paskirą lietuvį lygiai taip pat atsidėję, kaip kovojame už visą tautą.

LIETUVIAI INTELEKTUALIAI TREMTYJE

Pagal anksčiau Europoje atliktą tremtinių registraciją, lietuvų tremtinių tarpe yra labai didelis procentas inteligentinių profesijų asmenų: medicinos gydytojų 256, dantų gydytojų 111, advokatų ir teisėjų 346, inžinierių ir architektų 184, universitetų profesorių 126, vaistininkų — 66, gallesingųjų senų ir akuserių 243, labai didelis skaičius mokytojų, buv. valstybės tarnautojų, karių, policijos pareigūnų, taip pat ūkininkų ir darbininkų. Šis nepaprastai aukštas inteligentinių profesijų asmenų skaičius lietuvų tremtinių tarpe paaiškinamas tuo, kad karo ir okupantų vykdytas teroras buvo pirmoje eilėje nukreiptas prieš švietusomenę, ir is tos grupės gyventojų daugiausiai pareikalavo aukų.

Ta proga idomu pastebėti, kad vieno medicinos gydytojo išmokslinimas valstybei kaštavo 25.000 — 30.000 litų. Panašų išlaidų pareikalavo ir kiekvieno kito akademinės profesijos asmens paruošimas.

— ANTANAS MAZIULIS, žinomas tautotyrininkas, paruošęs tremtyje didžiulį veikalą apie senojo lietuvių tikėjimo liekanas dabartinėje krikščionijoje religijoje, šiuo metu jis VLK — e atstovauja Vienybės sąjūdį.

VILNIUJE SUIMTA EILĖ ŽYMIŲ BALTGUODŽIŲ

Gautomis čia žiniomis Vilniuje areštuota visa eilė baltguodžių. Kun. Adam Stankiewicz tapo išvežtas į Rusiją. Prof. Prancišek Hryszkiewicz, patekęs į kalėjimą, buvo nužudytas. Knygyno vedėjas Stanislas Strankiewicz išsoko per langą is keturių aukšto, nenorėdamas pakliūti į NKVD rankas.

Daug baltguodžių išgabenta ir is paties Minsko. Matyti, Sovietai bando apvalyti būsimą užfrontę nuo neis tikimųjų.

— LAISVŲJŲ PROFESIŲJŲ tremtiniams Chicagoje nelygiai sekasi. Geriausiai verčiasi gydytojai. Jie gana praktikuoti ligoninėse, o po to laiko egzaminus. Sunkesnė klišitis — anglų kalbos mokėjimas. Jau šėsi tremtiniai — gydytojai išlaikė egzaminus ir gavo praktikos teises. Pacientūros visiems netrūksta.

Tuo tarpu advokatai neturi vilties savo profesijos darbo dirbti. Jie daugumoje dirba fizini darbą. Dailininkai tik kur ne kur gauna bent kiek sau artimesnį darbą. Dauguma priva-lo pašalinii uždarbiu verstis. Atvykusieji dvasiškai pragyvena neblogo, nors iki šiol jų nedaugiau sia atvyko. Inžinieriai dažnai dirba braižytojų darba, bet dalis tenkinasi ne savo profesijos užsiėmimu. Muzikai gana patenkintai ištaiso. Prekybininkai, moka anglų kalbą, gauna pardavėjų ar panašų darbą. L.K.

— PETRAS PAJAUJIS, senas Lietuvos miškininkas, mirė Detroit, Mich. Vėlonis buvo Jurbarko girininkas ir seniai atvykęs į Ameriką. Buvo energingas ir veiklus. Miškininkų sąjunga jo asmenyje nustojo veiklaus nario.

LIETUVA 1950 M. BRITANIKOJE

Šių metų Encyklopedija Britanica metiniam priede — Britanica Book of the Year, yra ne mažas bendro pobūdžio apie Lietuvą straipsnis. Jis pagrįstas, kaip medžiagos šaltinis LAIC'o leidžiamu „Lithuanian Bulletin“. Stockholm — „Newsletter from Behind the Iron Curtain“ ir „Baltic Review“ leidiniais.

Be to, šiame leidiny yra lietuvių istorijos ir švietimo skyreliai, gyven-tojų skaičiaus apgrinėjimas, aprašomas Lietuvos gyventojų deportacijos, minimas Lietuvos Pasituntinio memorandumas, aiškinama žemės ūkio kolchozinimas, Lietuvos bažnyčios likimas ir mokyklų būklė.

Pabrėžtina šiuose straipsniuose pažanga, parodyta kratyti rusiškų simpatijų objektyvumo labui, ko negalima būtų be kartelio pasakyti apie ankstyvesnius Britanicos mokslinius bei informacinius straipsnius.

RINKINIAI RASYTOJAI

LTSE valdžia nutarė pagerbti labiausiai jiems užspelnusius lietuvių rašytojus, tiek mirusius, tiek gyvuosius, išleidžiant po tometį jų rinkinių raštų. Būsią išleisti šių rašytojų kūriniai: V. Montvilos, Salomėjos Neries, P. Cvirkos, A. Venclovos, T. Tilvyčio, A. Venuolio, K. Korsako, J. Baltušio, J. Šimkaus. Rusų kalba būsią atspausdinti kai kurie Ant. Baranauko, J. Žemaitės, S. Neries ir P. Cvirkos raštai.

— DR. A. SALYS paruošė ilgą apžvalgą apie lietuvių kalbą ir literatūrą amerikietiskajai Katalikų Encyklopedijai. Dr. A. Kučas taip pat enciklopedijai yra apžvelgęs paskėniają Lietuvos istoriją.

PER LIETUVĄ IR RYTPRISIUS EINA RAUDONJOJI TVIRTŲJŲ JUOSTA

Pagal gegužės 2-ros „Der Abend“, rusai, stengdamiesi Baltijos jūrą paversti grynai sovietiška, visus Rytprūsius paverė milžiniška tvirtove. Tarp Karaliaučiaus ir Stetino nuties-tas naujas geležinkelis — dviejų bėgių, skirtas vien kariuomenei.

Klaipėdos uoste pastatyti povandeniniams laivams galingi bunkeriai, kurie savo konstrukcija prilygsta vokiečių statytiems pov. laivų bunkeriams Bresto uoste, Prancūzijos. Tinklinės užtvartos saugo bunkerius nuo priešo pov. laivų puolimų. Klaipėdos — Piliavos (Pileau) karinio gynimosi liniją sudaro 20 fortų.

Piliavos kanalas žymiai pagilintas.

Nuo Karaliaučiaus iki Lubecko, istisi 930 km. pajūrio, is salų, pusiasalių, žvejų kaimų ir daugelio ostų rusai evakavo visus civ. gyventojus. Jie šiuo metu kaip tik ruošiasi „totalinės gynybos zonos“ darbams. Zona, skaitant nuo jūros ir sausuma, keliose vietose sieksianti net 70 km.

Rusų Baltijos projekto raktinės pozicijos atitenka Stetinui ir Swinemundui. Tarp abiejų miestų nuties-ti keliai, Nisdroy ir Kolbergas sudaro vakarinį ir rytinį įsitvirtinimų sistemos prietiltį, kuriuos jungia tanki atsparos taškų gradis. Šioje zonoje griežta tvarka rūpinasi ypatinga, is rusų sudaryta, „zonos policija“.

Vokietijoje apmokytį mongolai eina pajūrio sargybas.

Zonoj rusų priešūroj dirba neįvyms skaičius vokiečių, bet lenkams, nors Nisdroy ir Kolbergas yra lenkų valdomas, į zoną įžengti uždrausta.

Deeje įrengta radaro stotis, o Henkenhagene — atsparos takas hydroplanams. Neminint Peenemundės.

Kolberge pastatyta nauja V ginklams bandymų stotis.

Rechlin, Ruppino ir Priegnizo kaimai evakuoti ir paversti rusų aviacijos ir sunkiosios artilerijos taikiniais. Ankstyvesniais „Junkers“ ir „Schaffler — Bundesburg“ firmų imonės įsikūrė dirbtuves palei Boitzenburg ir Schwinerą. Iki rugsėjo 30-os dirbtuvės privalancios sovietams pagaminti 8000 dyzelio motorų. Anksčiau vadinama „Grossdeutschland“ laivų statykla Rostocke vykdė sovietų minininkų ir šarvuojam „Komin-tern“ moderninimo darbus. Stetino „Vulkan“ laivų statyklose trimis pamainomis dirba 15.000 darbininkų. Per mėnesį statykla vidutiniškai pastato keturis povandeninius laivus.

„L. N.“

„LIETUVIS“ SUSTOJO. ISEINA NAUJAS LAIKRASTIS

Birželio 23 d. išėjo paskutinis Vokietijoje ėjusio lietuviško laikraščio „Lietuvio“ numeris. Sustoję jis dėl to, kad jo redaktorius ir leidėjas p. Meškauskas sulaukė eilės emigravto. Paskutiniu laiku emigravus jo padėjėjui ir kitiems bendradarbiams, redakciijoje jis buvo likęs vienas. Jo darbas buvo sunkus, nes ir seniau, dėl bendradarbių išemigravimo tekdamo redaktoriams laikraštį ne suredaguoti, kaip paprastai sakoma, bet „padiirti“.

LIETUVIŠKA PROGRAMA PER ŠVEICARIJOS RADIJĄ

Liepos 2 d., sekmadienį, nuo 11 val. 20 min. iki 12 val. šveicarijos radijas per Beromunsterio radijo stotį, banga 567 ir per Schwarzenburgo trumpų bangų siųstuvus, bangomis: 48,6 m. ir 31,4 m. transliavo lietuvišką valandėlę. Ji pavadinta: Verstumte Welt, Sange und Sagen des litauischen Volkes.

Tai yra pirmoji po paskutiniojo karo lietuviškoji valandėlė per šveicarijos radiją. Kaip aiškėja, ją parūpinant teko nemaža pastangų padėti.

— KAZYS ŠKEMA, žinomas šachmatininkas, Vokietijoje leidęs žurnalą „Mūsų šachmatai“, apsigyveno Bostone. Jau dalyvavo keliose šachmatų rungtynėse. Jų tarpe ir Montrealyje vykusiose. Šiose rungtynėse pirmą vietą į Montrealio meisterio vardą laimėjo Ignas Žalys. Is šiu rungtynėse dalyvavo 16 žymių šachmatininkų, jų tarpe 4 lietuviai.

— JONAS PIRAGIUS, žinomas lietuvis sklandytojas, pakviestas Pietų Australijos Sklandymo Klubo Adelaidės sklandymo instruktorium. Adelaidės laikraštis „The Advertiser“ išsklė J. Pyragiaus orinio sporto kvalifikaciją.

MIRĖ GARSUS PAMOKSLININKAS LIETUVIS

Marijampolėje mirė kun. Pijus Andziulis. Vėlonis yra gimęs 1870 m. balandžio 14 d., į kunigus išventintas 1900 m. birželio 9 d. (50 metų jubiliejus). Jis laikomas vienu žymiausių liudžių pamokslininku.

— A. BAJORAS, Lietuvoj baigęs Vilniaus universitete miškų fakultetą, savo specialybę gildinęs Vokietijoje, dabar dirba kaip miškų inžinierius Ontario žemės ir Miškų Departamente.

— PROF. VACLOVAS BIRZIŠKA rūpestingai renka medžiagą savo naujam veikalui: „Tarp mirusių žmonių ir gyvųjų knygų“. Yra paruošęs studiją „Senųjų lietuviškų knygų istorija“, kuri išeis atskira knyga.

— DR. J. STASIČNAS, ilgametis Karo ligoninės gydytojas, pirmosios Lietuvoje kraujo transfuzijos stoties organizatorius, is tremties atvykęs Amerikon, gavo darbo savo specialybės srityje vienoje Čikagos ligoninėje.

— BUIVIDAS, buvęs Lietuvos veterinarijos pulkininkas ir kariuomenės majoras Vidžius šiuo metu dirba ūkiuose netoli Washington, D. C.

SUTEIKTA LIETUVOS PILEITYBĖ

Kovo 28 dieną Lietuvos TSR aukščiausios tarybos pirmininkas Justas Peleckis išleido dekretą, kuriuo LTSE pileitybė suteikiama „visai eilei pileitybės neturinčių asmenų“. Yra žinių, kad šiuo patvarkymu Lietuvos pileitybė suteikta dideliui skaičiui burliokų ir kitokių Lietuvos kolonistų.

— MIRĖ SMUKININKAS VLADAS RIMŠA. Toronte gyvenęs smukininkas Vladas Rimša, ruosdamasis išvykti Italijon, seniai davė paskutinį — atsisveikinimo koncertą. Nuo tabu sutapimu tai buvo tikrai paskutinis ir drauge atsisveikinimo koncertas, deja, tiktai išvykstant jam ne į Italiją, bet į amžinybę. Dar nusitabin, kad jam koncerte akompanavo Antanas Dvarionas, kuris taip pat jau palaidotas. A. Dvarionas mirė gegužės 18 d., o Vladas Rimša — gegužės 19 dieną.

PASTININKŲ SAVISALPA

Lietuvių Pastininkų Sąjungos centro valdyba visais galimais būdais stengiasi pagelbėti negalintiems emigruoti savo profesinės draugijos nariams. Tikimasi, kad pavyks sudaryti kuklų savisalos fondą, is kurio parems tuos, kurie šios pagalbos daugiausia reikalingi. Čia daug vilčių dedama į emigravusius pastininkus.

— NAUJAS ŽURNALAS. Jungtinėse Amerikos Valstybėse išėjo naujas literatūros žurnalas „Nemunas“, kurio redaktorius yra L. Dovydėnas, A. Rūkas ir dail. Augius. Žurnalas pasiryžęs būti populiarus ir visiems prieinamas.

— NELĖ MAZALAITĖ dirba radijo fabrike Naujorko. Ji ruošia spaudai naują savo legendų knygą.

— „LIETUVOS GIRIŲ MILŽINAI“ — tokiu pavadinimu tremties miškininkai išleis savo jubiliejinį leidinį. Knyga jau baigiama tvarkyti.

KIEK AUSTRLIJŲ YRA LIETUVIŲ

Austrijos gyvenančių DiPi likimo klausimas bus toliau išspręstas. Tie, kurie negalės emigruoti, bus perkelti į Zalcburgo ir Linco apylinkes ir ten agyvendinta. Is tinkančiųjų emigruoti parengta emigracijai į JAV — 8000, į Australiją — 10.000 ir nedeli kiekiai į Kanadą, Venezuėlą ir čilę. Kun. Razmino ir kun. Bačinskis surinktomis žiniomis, Austrijoje yra tik apie 200 lietuvių.

IS LIETUVIŲ PROFESORIŲ DRAUGIJOS VEIKLOS

Palyginti neseniai, 1950 vasario mėnesio 18 d., įsikūrusi Lietuvių Profesorių Draugija Amerikoje jau žengia pirmuosius žingsnius ir yra numatiusi bei suplanavusi atlikti nemažą darbų. Svarbiausi draugijos rūpesčiai yra:

1. Išlaikyti lietuvių mokslininkų pajėgumą;
 2. Stadijunoti Amerikos lietuvių gyvenimo problemas;
 3. Palaikyti ir aktyvinti Lietuvos išsivystimo kovą;
 4. Profesinai reikalai.
- 1) Atvykusiems į JAV lietuviams profesoriams toli gražu nevisiems tevyksta susidaryti sąlygas moksliniam darbui tęsti. O negalėjimas dirbti savo srityje ne tik neleidžia mokslininkui progresuoti, bet net išlaikyti savo mokslinį pajėgumą. Dėl to draugijos valdyba stengiasi: a) surasti lietuviams profesoriams darbą aukštojo mokyklose; b) skatinti mokslinių darbų rašymą; c) padėti mokslus einančiam jaunimui specializuotis ir tuo būdu sudaryti mokslininkų priegaulį.

2) Norėdama objektyviai pažinti Amerikos lietuvių iškūrimo istoriją ir dabarties gyvenimą, draugija yra suplanavusi mokslininkai tirti bei nagrinėti visą eilę čionygių gyvenimo sričių kultūrinį, religinį, socialinį, politinį, ekonominį gyvenimą. Šiam darbu kviečiami pajėgiausi įvairių sričių specialistai, kurie paruoš smulkius pranešimus apie lietuvių padėti įvairiais atžvilgiais.

Kad išvengus nereikalingo paralelizmo, draugijos valdyba yra pasiryžusi glaudžiai bendradarbiauti su jai artimomis mokslinėmis ir kultūrinėmis organizacijomis ir derinti mokslinį darbą.

Draugijos valdyba nemažiau rūpi ir leidimas mokslinių darbų, kurių mūsų mokslininkai yra paruošę. Žinoma, čia didžioji klišitis yra lėšų stoka.

3) Draugijos valdyba dalyvauja ir Lietuvos išsivystimo darbe. Ji tiksliau informuoja Amerikos visuomenę apie bolševizmą ir stengiasi atitaisyti Amerikos mokslineje spaudoje pasitaikančias žinias ar nuomones Lietuvos klausimu. Čia pasitaiko nemažai literatūros, kurioje samoningai ar per neapsižūrėjimą pateikiami neteisingi duomenys ir neteisingai nūsviečiami mums rūpimi reikalai bei klausimai. Valdyba yra padariusi žygių tokioms klaidoms atitaisyti. Sekama, kad Lietuvos klausimu literatūra nepateiktų neteisingų faktų ir tuo būdu nekentų Lietuvos išsivystimo reikalui.

Daugelio Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje darbų sekmė, žinoma, priklauso ir nuo lietuvių visuomenės pritarimo, susidomėjimo ir paramos.

RUSIJOS PARLAMENTE APIE LIETUVĄ

Birželio 15 d., 1950 m., Maskvoje, įvykusiame Sovietų Rusijos aukščiausios tarybos (parlamento) pasėdy, Lietuvos atstovas Matulis pasakytose kalboje pranešė, kad 76 nuosimčiai visų Lietuvos ūkių yra sukolchozinta.

Jis skundėsi mokyklų, mokykolo personalo ir gyvenamųjų patalpų mokiniams trūkumu. Kraštas, esą, kenčia dėl inžinierių ir agronomų trūkumo. Kauno universitetas nepajėgia reikiamo skaičiaus specialistų paruošti. Moksly Akademija negalinti atlikti savo paskirties, nes neturi patalpų ir įrengimų.

Sekandienos pasėdy kitas Lietuvos atstovas, žinomas Kremlianus bernas, Gedvila tegė draugo Matulio aimanavimus. Lietuva neisplėdė plano, kiek tai liečia žemės ūkio duoklės. Rusijos sunkiųjų mašinų statybos, automobilių ir traktorių pramonės ir statybos medžiagų ministerijos neįstengė sutartu laiku patenkinti Lietuvos reikalavimų. Rusijos elektros stočių ministerija nepristatė Lietuvos pramonės rajonų elektrifikacijai reikalingų įrengimų. Rusijos lengvosios pramonės ministerija nepastatė ir neįrengė didelio verpmo kombinato, nežiūrint tai, kad Lietuva užaugina palyginant daug liny, kur numatyta bendrame visasąjunginiame penkmečio plane. Geležinkelii būklė esanti nepatenkinama. Geležinkeliai priklauso bendrai Rusijos transporto ministerijai, bet nežiūrint tai, yra daug netvarkos, aptarnavimas blogas. Naujų namų trūkumas didelis. Atsakingos įstaigos yra Rusijos transporto, susisiekimo ir švachozų ministerijos.

Šitie pranešimai kaip tik patvirtina tas visas žinias, kurios rodo, kad Lietuvą okupavę rusai stengiasi jai tik alinti, ką tik gali paimiti. Jie plėstė plėsią is jos, ką tik gali išplėsti, o krašto atstatymas tėra teoriskis projektai, kurie skelbiami tik grobimui pasilėpti. Išskyrus kalėjimus, gausybę enkavedistų bei kitokių budelių Lietuvos žmonėms kankinti ir tremti ir šimtus tūkstančių utilėtų driskių is „toliau pažengusių broliškų respublikų“, rusai Lietuvai nieko daugiau nedavė. Dėl to visos Kremlianus bernų pagiros apie Lietuvos pažangą, laimėjimus, statybas, atstatymus ir panašius dalykus yra tokios rūšies prasimanymai, kurie padorų žmogui gali juos liga susargdinti.

— GEN. ST. PUNDZEVICIUS atvyko Amerikon ir apsigyveno Great Neck'e, netoli Naujorko.

SPAUDOS DARBAI

VIZITINĖS KORTELĖS

VOKAI IR LAISKAI

SĄSKAITOS — FACTURAS

KNYGOS IR BROŠIŲROS

BLANKAI IR ĮSTATAI

ATLIEKAMI „A. L. BALSO“ SPAUSTUVĖJE

Av. Boedo 737 — TE: 45-4444, Bs. Aires

Su kuom eini?

LOTYŲ AMERIKA NAUJO KARO SVIESOJE
(SPECIALIAI ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSUI)

1. Lotynų Amerika baimi-nasi.

Rusams grasinant savo tylą ir sistematiskai vykdomomis agresijomis, lotynų amerikiečiai gyvū balsu kalba apie dabarties pavojingą valandą. Jie atidžiai stebi anglų — amerikiečių paslėptas notas rusams ir gaunamas iš rusų. Bet taikos viltys mažėja. Pavojus auga.

Stebint Lotynų Amerikos spaudą, krinta į akis apgailėstas tų skaudžių klaidų, kurias padarė vėlonis Rooseveltas ir senis čiorčilis. Lotynų Amerika apgailėstąja ta nauja padėtimi, kurią tos klaidos sudarė ir kuri stumia dabar į baisų karą visus penkis žemynus. Nuolat auga toji pažiūra, kad kitokios išeities arba kelio atgal jau nebėra. Jau net imama tikėti, kad tai, kas anksčiau ar vėliau karas, standžiai paveiks ir Lotynų Ameriką. Kad dabar vykstantieji karo veiksmai Azijoje visai nelaukiami gali perimti ir Vakarų Europą, o iš čia — visus kitus žemynus.

Lotynų Amerika mato, jog diena iš dienos atidedamos tik korektyškos apkaltinimo arba karo paskelbimo formos, bet pats karo pavojus nepasalinamas. Nors ir dauguma pasaulio žmonių, kaip Trumanas, teisingai kaltina rusų diktatūrą, nerimstantį savo kalyje, vadindamas ją despotišką jėga, kuri naikina žmonių laisvą galvą, jos sąžinę ir jos organizmus, patekusius ir patenkčius į Sov. Rusijos kontrolę, siekiančią agresijos būdais užviešpatauti civilizuota pasauliui. Tais pačiais argumentais kalba ir visa Lotynų spauda, išskiriant bolševikų spaudą, išlaikomą čia veikiančių rusų atstovybių išėmoms. Toi bolševikų spauda deda į savo puslapis ištiesus straipsnius iš rusų spaudos, išverstus į ispanų ir portugalų kalbas, kurie piešia rusų „nekalbama“ ir puola amerikiečius, anglius ir prancūzus, smerkdama juos už karo ruošimą, bet tyli apie tai, kad Sov. Rusija daro Pabaltijai valstybėse, Kinijoje ir kitur. Tokiam „nekalbama“ jau ir daugelis bolševikų ima nebetikėti. Perdaug jau aišku, akys pamazų prasiveria, ir protas pra deda prietarauti. Už tą prietarimą tik ką tapo išmesti iš Urugvajaus komunistų partijos parlamento atstovas Rodriguez ir jo brolis, kuris yra bolševikiškų sindikatų galva. Abu yra baigę Sov. Rusijoje stalinizmo-leninizmo „mokslus“ ir patį bolševikų būvą laikomi pačiais talentingiausiais kalbėtojų ir publicistais, iškilusiais iš labai vargingos darbininkų šeimos. Jų talento nemėgė ir bolševikų priešai. Bet talentas ir žmogaus nuopelnai nėra vienas ir tas pats. Nuopelnai paeina daugiau nuo pastangų, kai tuo tarpu talentas — biologinis reiškinys, daugiau ar mažiau pasireiškiantis pats savi, kaip gamtos dovana, nors be tam tikro intelektualinio darbingumo ir talentingumas neapneina.

Idomu tai, kad vakar buvusieji bolševikų talentai šiandien patį bolševikų vadinami jau „asilais“; jie vakar buvo taikos gynėjais, o šiandien — „karo provokatoriai“; vakar buvo darbininkų klasės gynėjais, o šiandien jau — jos priešais... Ir tik todėl, kad suabejojo maršalo Stalino pacifizmą ir socializmą, kurių vardais jis provokuoja turtatitinius konfliktus, okupuoją tautas ir pavergia neva liaudis „socializmo statybai“.

Vardan Dievo ar šetono plaukia du laiveliai į naują karą, kurių vienas su Jung. Amerikos Valstybių vėliava, kitas — su Sov. Rusijos.

Verta paklausti: kiek laiko užtruks, kol šie du laiveliai susitiks? Taip pat verta paklausti dar ir tai: koks vaidmuo bus Lotynų Amerikos ir koks likimas bus joje gyvenančių lietuvių, kurie sąmoningai — vieni — ir nesąmoningai — kiti — yra priėmę Sovietų Rusijos pilietybę?

Kol kas, abiejų pusių politiniuose planuose imamas tik dabartinis „šalto karo“ stovis, bet su nuolat augančiu „karšto karo“ pavojumi. Tik ką išeita iš antro pasaulinio karo, dar patys pergalėtojai nėra užgędę perėto karo padarytų gilių žaizdų, todėl daugelis atrodo, jog nėra užtektinai pasiruošę trečiajam karui nė amerikiečiai, nė angliai, nė rusai.

Žinant, kad praėjusio karo amerikiečiai su angliais taip pat nebuvo pasiruošę pradžioje, pasiruošę kariandami. Tai dabartinis nepasiruošimas ne atitolina paties karo laiko, nė jo pavojaus panaikinimo. Pradėsime be nieko, ir be nieko baigsime... Juk ir Kinijos bolševikai pradėję karą be nieko, nuolat į laimę ir net grasiina visam Azijos ir Europos žemynui.

2. Tuo metu, kai didžio-sios valstybės nesnaudžia.

Ne dažniausiu būdu liūdnų žodžių žaismas pavojų neša. Tarptautinių spaudos agencijų triukai ne taip jau didelis daiktas. Rimčiausia, svarbiausia tai tas, kad karinis pasiruošimas vykdomas visu sparčumu. Tai karinės sąjungos, militariniai kreditai, karo medžiagų krovimas strateginėse vietose.

Rusijai sujungus politiskai savo orbitan Pabaltijai valstybes, Balkanus, Lenkiją, Čekoslovakiją ir bolševiki-ne Kiniją, Jungtinės Amerikos Valstybės priverstos veikti taip pat šia linkme. Amerika atsako rusams arba

J. LAZDAUSKAS — TOLIUSIS

Kominformui — su mažesniu ir švelnesniu politiniu aparatu, bet su identišku tikslumu — tokiomis militarinėmis sąjungomis, kaip Atlanto Gynybos Taryba ir karinėmis bazėmis Lotynų Amerikoje ir kitur.

Karinis sąjunga žaismas, kuris primena liepos mėn. 1914 metų, Prancūzijos prezidento Poincaré lankymąsi Rusijoje, veikia visu stropumu. Iš Sovietų Rusijos pusės, ten už Geležinės Uždangos, yra prarastos „niekieno žemės“ buvusios nepriklausomos valstybės: Lietuva, Latvija ir Estija. Ten įvykdyta baisi neteisėybė, tų valstybių gyventojai be perėjimo treimiai ir Rusiją arba žudomi vietoje, kad niekas netrukdytų sovietinės tironijos nežmonišku planu, kad šitaip užtikrintų Sov. Rusijos taktinę ataką bei puolimą ant Vakarų Europos, kai tik išmūs palanki valanda. Rokossovskio misija Lenkijoje, Orientalinės Europos ir Čekoslovakijos suklusimams, Balkanų kontroliavimas, duoda daug šančių Rusijos imperializmo plėtimuisi, nežiūrint į tai, jog maršalas Tito ir neblogai organizuota Jugoslavija bus didele raktinimi ekspansijai su Kominformo veiksmuose, nes Jugoslavija, labiau negu kas kita, gali sukelti pilietinį karą sovietinėse smegenyse ir teritorijose.

Rusijai besiruošiant „apsigynimui“ ten už Geležinės uždangos, vakariniai sąjungininkai negali snauditi taip pat. Jų Generalinis Štabas — tai Bruselio Sutartis.

Gausūs karinės medžiagos transportai apsigynimui — pirmiausiai — ir puolimui — paskiausiai — jau per daug įpusėję, jog tikėti į taiką. Šimtai milijonų dolerių, paversti į karo medžiagą, plaukia į Italijos, Prancūzijos, Belgijos ir Lotynų Amerikos prieplaukas. Vietiniai tų šalių bolševikai tai vienur, tai kitur sabotuoja tų ginklų iškovimą, bet jie tyli, neprotestuoja prieš masinį žmonių žudymą, kurį vykdo Sov. Rusija ten už Geležinės Uždangos, kur išties valstybės paverčiamos „niekieno žeme“, — tam tikra Sachara, — bet „šydinčiomis socialistinėmis valstybėmis“.

Vistiek, kokia Geležinė Uždanga bolševikiškai despotizmas beatitvertu nuo laisvojo pasaulio, vistiek tam tikra tos uždangos dalis rubežinis su juo. Laisvo politinio pasaulio rubežiai, kurių širdimi ir pulsu yra Jung. Amerikos Valstybės, pradeda vis labiau rubežiuotis su Sovietų Rusija iš visu pusių, ir pulkiai jau matome tai, kas ten „socializmo namuose“ darosi. Matome gausias politines bylas, mirties baumes, milijonus koncentracijos stovyklos, liksusų ir skurdą, tūkstančius partizanų ir nuolat augančią nelaimingųjų viltį išsilaisvinti, kai tik išmūs palanki valanda.

Karinės misijos „karo vadovybių derinimas, pasikeitimas projektų ir taktinių bei strateginių planų, krinta viešai visiems į akis kaip dienos šviesa ir kaip negincytina realybė. Į Kominformo fronto tylą atsako kitas, mažiau tylus, beveik viešas laisvo pasaulio frontas, kurio propagandos ir tarpusavio sutarčių ekrane matosi vakarinų potencijų skubi rekonstrukcija.

Pirmųjų kautynių apkasai jau gatavi ir rubežiai žinomi. Ir nors kilnūs ne abiejų pusių tikslai stengiasi kol kas išsilaikyti kietai „šalto karo“ ribose, bet vienokios ar kitokios didesnis svarbos epizodas bei provokacija gali užbaigti „šaltojo karo“ etapą ir pradėti „karštojo“. Nežiūrint į tai, kad rusai nuolat demonstruoja savo taikos karvelius, ir amerikiečiai yra pasisakę tūkstantį ir vieną kartą apie tai, kad nori taikos, vistiek karo medžiaga šimtais laivų plaukia į strategines vietas, aiškiai parodydama, kas bus po tiek daug gražių frazių apie taiką ir laisvę...

3. Ką visa tai reiškia Lotynų Amerikai ir joje gyvenantiems lietuviams, priėmusiems Sov. Rusijos pilietybę?

Kad nekartoti žinomus dalykus, ne-reikėtų ir rašyti apie juos, jei jie neturėtų svarbos Lotynų Amerikai ir joje gyvenantiems lietuviams. Svarbu numatyti tai, kokia rolė priklausys Lotynų Amerikai ir kas laukia čia gyvenančių mūsų tautiečių, kurie iš gudrumo ar iš kvailumo pasiskubino išsimti Sovietų pasus, kuriuose vien Lotynų Amerikoje Jono įrašytas rusiškasis Ivan, vieton Petro — Piotr, ir t.t. Svarbu pramatyti dabar pat, kokią vaidmenį teks vaidinti Lotynų Amerikai, ir kaip bus traktuojami čia gyvenanti atvečiai su rusiškais pasais ir Sov. Rusijos naudai dirbantieji.

1914-18 metų karas Lotynų Amerikai buvo ekonominio kilimo karu, buvo gera proga pralobti. Riebios karvės gaudynė buvo išnaudota visu Lotynų Amerikos valstybių sulys kiekvienos galimybė.

Būdamas sąjungininkų šalininkais visos, visos buvo demokratinės ir respublikietinės. Kiekviena jų stengėsi garsiai kalbėti už sąjungininkus ir daugiau jiems eksportuoti. Dauguma jų laikėsi neįtrūkaliai, bet su nepaslepiajamomis simpatijomis už sąjungininkų pergalę. Tai buvo dvigubas interesas: 1) ekonominis ir 2) politinis. Kai kurios valstybės, kaip Urug-

vajus, buvo nutraukusios su Kaizerine Vokietija diplomatinis santykius, kitos buvo paskelbusios jai nekrūvi-ą karą — karą be mūšio.

Nežiūrint į tai, kad Sąjunga gyry-ne tik savo, bet ir pasaulio laisvę, jį šalininkai pardavinėjo demokratijos sąjungininkų kariuomenoms mėsą ir vilnas pasakiškai aukštomis kainomis. Neblogesnis biznis buvo daromas su kviečiais, vata, kava, cukrumi ir įvairiais mineralais, kurių Lotynų Amerikai netrūkstą.

Tuo metu, kai karas Europai reiško mirtį ir jos griovimą, Lotynų Amerikai jis reiško didžiausią gaudynę — turtą ir pinigų perteklių. Jos gaminiai ir produktai pasiekė iki tol negirdėtų kainų, ypač 1919-20 metais.

Antras pasaulinis karas palietė is

J. LAZDAUSKAS — TOLIUSIS, žurnalistas, šio straipsnio autorius, ilgametis „A. L. Balsas“ bendradarbis Urugvajuje.

arčiau Lotynų Ameriką. Neitralumas jau negalėjo išlaikyti buvusioje anks-tybesnės savo aukštumoje, ir kai kurios valstybės turėjo imti korporatyvines sąlygas, kurios buvo tam tikru spaudimu pasiūlytos viešai ar pusiau viešai iš šorės. Išdavoje to gi-mės Patariamasis Politinio Žemyno Gynimui Komitetas (Comite Consultivo para la Defensa del Continente) arba karo paskelbimai Asiai, kada karas praktiškai jau buvo baigtas.

Įvairios įvykusios konferencijos ir iš jų išplaukusios sutartys rodo, kad Panamerikonizmo politika, laikydamosi volončios Roosevelto įvestos geros kaimynystės politikos, davė lank-tybių visai Lotynų Amerikos valstybės — su labai maža išimtimi — neturėjo tiek drąsos bei savarakiš-kumo santykiuose su Valstybės De-partamentu, kad gincytis dėl kai kurių jo padiktavimų, kurie laipsniškai darėsi neišvengtina politinė Ameri-kos Respublikų tikrova, nuo kurios nepabėgė, nors ir dangus grūtų ant galvos...

Argentinos pasipriešinimas buvo su darys gysla prietaravimų padėti. Kova tarp J. A. Valstybių ambasado-rius Braden ir Argentinos presiden-to Perón buvo spektakliškais įvykiais, susivėdusiais į garstas „Mėlynosios Knygos“ — Libro Azul — puslapius.

Nežiūrint viso to, Argentina pri-vesta buvo reaguoti į joje gyvenan-sius Vokietijos, Italijos ir Japonijos piliečius, susilaikant jų politines ir ekonomines laisves ir teises. Dar griežčiau buvo pasielgti kitose Loty-nų Amerikos valstybėse, kuriose na-ciai ir fašistų šalininkai buvo arėto-juami, tardomi ir izoliuojami, kaip išimtinis elementas „asialų“ ir pavojin-gas demokratijos sąjungininkams. To antidemokratinio elemento turėtas ju-domas ir nejudomas turtas — namai, dirbtuvės, prekybinės įstaigos ir kt. — buvo konfiskuotas.

Kai kils naujas trečias karas, tik tuomet pajus tie, kurie išsėmė Sovietų Pasus, kokią jie bausia skriauda padarė sau ir savo gimtajam kraš-tui, daug progos pasaulio grobikams paversti aklaiss savo įrankiais ir au-komis.

Vokiečių naciai ir italų fašistai, tu-rėdami įtakos ir stambų kapitalą, ga-lėjo dar vienu ar kitoki būdu gintis, bet lietuviškas Jonas, davęs teises Lietuvos okupantams padaryti jį ru-siškui Ivanui, neturės ir to. Jis likęs be turto ir be laisvės, tųpės kur nors „cypkėje“ arba policijos priežiūroje po karstais saulės spinduliais, rinks kavą, vatą, laus kukurūzus ir, lėda-mas prakaitu, giliai apgailėstaudamas savo neatitaisomas klaidas ir neat-sauktas prososietines simpatijas pa-saulio tironizmojuojams, nelaiminai kalbėjusiems patraukliais socialisti-nės darbininkų tėvynės ir laisvės var-dais.

Ar taitai yra numatę Lotynų Ame-rikoje gyvenančią lietuvių biznie-riai ir, bendrai, lietuviai, turintieji vie-nokias ar kitokias nuosavybes, bet politinio kvailiulio pagauti talki-

Tikėk! Vienatvės valandose knyga liks Tavo ištikimiausiu draugu. Ji Tau visur ir visada supran-tama kalba kalbės...

LIETUVIŠKA STIKLO IŠDIRBINIŲ PARDUOTUVĖ

Gaminama ir parduodama gražiausio stiliaus stiklai. Resto-ranams, viesbučiams, kabinams, šeimoms pilnus jun-ginius ir atskiroms dalims. Išnuomuojam piknikams ir didžiuliams pokiliams.

SAVININKAI:
P. VIDŪNAS, Dr. A. MASIULIS ir VL. PALACIŪNAS
Gatvė Zavaleta 551. T. E. 61-8765 ir
Dr. Juan Madera 1634. T. E. 61-8690.
BUENOS AIRES

ninkauja Sov. Rusijos imperializmui, kuris prie kiekvienos tinkamos pro-gos nuivialiutų iki socialistinės ir ekonominės tarybinio piliečio tikrai apgailėtos padėties?

Tegul apie tai rimtai pagalvoja kiekvienas Amerikos žiemynė gyve-nas lietuvis.

4. Kas nutarta po antrojo pasaulinio karo.

Po antrojo pasaulinio karo dviejuose tarpvalstybinėse lotynų — amerikiečių konferencijose buvo nustatytos politi-nės Lotynų Amerikos linijos. Tai rugpjūčio mėn. 1947 m. įvykusiame Brazilijoje (Quitandinka) ir antroje balandžio mėn. 1948 m. Bolivijos sostinėje Bogota.

Ypatinai pirmoje konferencijoje, jau pradėjus vykdyti Trumano Pla-ną, buvo patiektos ir priimtos tam tikros karinio pobūdžio rezoliucijos.

Pirmoje eilėje buvo determinuota Geografinė Saugumo Zona, kuri apima visą Amerikos žemyną. Kas puola bet kurią Amerikos valstybę, puola visą Amerikos žemyną, ir visą Ameri-ka ginaisi kolektyviai. Ši Geografinė Saugumo Zona vienodai paliečia ir visus toje zonoje Sovietų Rusijos draugus, o Amerikos priešus — bolševikus, — ypač ateivius. Kas perka Sovietų Organizacijos namus, auko-ja joms pinigų, remia jų spaudą, skelbia „sovietiska taiką ir laisvę“, tas logiškai Amerikos priešas ir Sovi-etu Rusijos sąjungininkas — Ame-ricos duobkasys, kuris logiškai karo įvykių eigos privalės būti sulikviduo-tas pačioje karo pradžioje. Tai savi-saugos dėsnis, kuris bus vykdomas visu griežtumu visu Sovietų Rusijos piliečių ir šalininkų atžvilgiu...

Bogotos konferencijoje, kurios me-tu bolševikiškas elementas buvo išpro-vokavęs kruvinas riaušes, nebuvo svarstomi grynai militariniai klausimai, o buvo svarstomi ekonominiai, bet susivėdantį į karinę Trumano Plano bazę, kuria paremtas kolekty-vus Amerikos gynimas.

Amerikos Valstybių organizacija vis labiau vystosi iš paprasto organiz-mo politinių santykių tvarkymui ir centralizuojanti karinį organizmą, stropiai stebintį Amerikos draugus ir priešus.

Jau veikia kontinentinis gynybos planas, — militarinis ir politinis, — ir kurį įeina visų Amerikos valstybių Vyriausijų Karo statų strateginiai planai.

Jau suvienodinti ginklai, karinė uniforma ir subendrinta kariška techni-ka.

Jau suvienodintos karinės normos. Jau išmėtos paskutinė minutė Tau, Lietuvi, apsispresti atvirai ir ryštingai toje rimties aplinkumoje, kurioje šiandieną randiesi, ir kuri lemia Tavo ir Tavo šeimos likimą visiems laikams.

Išspręst demokratines lietuvių spau-dos balsą ir paklausyk jo, nes jis Tave veda iš skaudžių klaidų kelio, ir kurį įstėmė milijonus kaustuojanti sovietų propaganda.

Karą prakie, sovietiški maršalai pabėgs orlaiviais ir Uralo ar Sibiro kalnus arba kur nors kitur pasislėps. Bet kur bolševikų propagandos už-kurtas lietuvis galėtų pabėgti iš Amerikos?

Kaip jis bebėgiotų, visur jis rasis toje pačioje Geografinio Saugumo Zonoje. Sunku lietuviams buvo pa-bėgti nuo „Stalino saulės“, bet ne-lengva bus bolševikams išsisukti nuo Dėdės Samo.

Kol Amerikos bombinėliai neskidro dar virš Maskvos, o rusų virš Ameri-kos, Tu, Lietuvi, turi dar laiko apsis-presti ir tarti viešą ir drąsų savo žo-dį su kuom eini: su Amerika, ar su Amerikos priešais.

Su kuom eini?
Montevideo, birželis, 1950.

JUMORAS

Sovietų Diplomacija „Liaudies“ Kinijoje

Rusai kasdien pasisavina visokių iš-radimų, kuriuos atliko kitos tautos. To reikalų pasakojama toks juoke-lis:

Pasėkoje pasirašytos sutarties tarp Mao Tse Tungiu ir Stalino, siūdiama-s ir Kiniją naujas ambasadorius. Prieš išvykimą tas pareigūnas nuyksta pas užsienių ministerį Višinskį gauti instrukcijų.

Višinskis aštriu tonu pasakoja:

„Pirmiausiai susilaikykite nuo įžel-dimo kinų garbės. Jeigu kiniečiai tvirtins, kad jie išrado paraką, kom-pasą ir popierį, nebandykite įtikinti jų, jog tai yra Stalino mokslo akade-mijos narių išradimai“.

NIKODEMAS LEIPUS
Laikrodininkas
c. Constitución 3586.
Telefonas 46-1819.

Kas Kaip Remia „A. L. Balsą“

MCSŲ KOLONIJOS VETERANAS SVEIKINA

Sunku rasti sakinius išreiškimui pasveikinti „Argentinos Lietuvių Balsui“, jo 900 numerio išleidimo pro-ga ir žygiavimu į 1000 numerį. Svei-kinu su taip ilgą nenulistančių, be pertraukos darbą „A. L. Balsą“, trečias dešimtmetis lankančią Argentinės lietuvių kolonijos šeimynų žy-dinuis.

Daug buvo pasirodžiusių visokių laikraščių, bet vieni jų ejo Lietuvos išdo išėmoms, kiti aukomis. Jie gi-mė ir gėso, kaip šešėliai, mainė idė-jas, kaip panelės sukeles... „A. L. Balsas“ visuomet stovėjo ir stovi šiandien, virš 900 numerių lie-tuviškam pasauliui išleisdamas, vienoje demokratinių linijų, kovodamas vien už tokią Lietuvą, kokios troško Dr. Vincas Kudirkas, Dr. Jonas Basanavi-cius ir tik ką dabar mūsų garbingiausių kovotojų elles aplėdęs vėlonis Dr. Kazys Grinius.

Garbė tai būna visiems „A. L. Bal-so“ bendradarbiams ir remėjams, o ypatinai jo leidėjams P. O. Ožins-kams ir redaktoriumi K. Norkei, kurio gabi plunksna turtina laikraščio turinį. Sirdingai sveikinu!

Pr. Stalioraitis.

PRANAS STALIORAITIS, S. L. Arg. Garbės Narys, nenulista-mas prašągijos Argentinos lietuvių vi-suomenės veikėjas, kuris su sveikinu-mu pridavė savo prenumeratą ir \$10 „A. L. Balsas“ spaudos darbo para-mai.

PRENUMERATAS APSIMOKEJO:

Kazimieras Burbas \$50 auksų, Apolinaras Eidetas ir \$10 auksų, Antanas Satkauskas ir \$10 auksų, Juozas Marčiūnas ir \$10 auksų, Vincas Griždiūnas ir \$10 auksų, Marija Karpišienė ir \$5 auksų, Petras Miškinas ir \$5 auksų, Julius Endriška ir \$5 auksų, Adomas Skrandžius, Nikodemas Burbas, Petras Labuckas, Marija Jurgelevičiūtė, Juozas Radziūnas, Alfonsas Leščinskis, Irena Stašaitytė, K. Šulnis ir A. Geigas, Kazys Siudkulis, Adomas Jankauskas, Antanas Repečka, Povilas Vaišvila, Mykolas Seniūnas, Julius Asclia, Mykolas Morkūnas, Zenonas Krasauskas, Jonas Černiauskas, Petras Čiabis, Vladas Šikias, Jonas Sudrevičius, Vincas Vilkelis, Feliksas Pušėnis, Vincas Naruševičius, Natalija Šimonytė, Juozas Brazauskas, Petras Kurpaka, Vladas Lišauskas, Gustavas Tyras, Vincas Kazakevičius, Antanas Avietynas, Jonas Virmauskas, Stanislovas Okas, Vytautas Stelemėkas, Juozas Lūbinas, Marija Neikelaitė, Kazys Kapocius, Justinas Lukšys, Anupras Pankstis, Bronius Baltušis, Andrius Baltrušaitis, Ildafonsas Bučmys, Petras Melnitis, Lukošius Sinchuk, Franas Moliejus, Kazys Jarušas, Jonas Strubinskis, Juozas Cirbulinskas, Jonas Jacunskis, Motiejus Klimas, Kazys Baniulis, Antanas Nargėla, Sergejus Derencius, Jonas Fijauskas, Jonas Vedešys, Vladas Urbanavičius, Petras Leimontas, Arch. Juozas Steikūnas, Sofija Gerumbauskienė, Marija Žukauskaitė, Longinas Rečiūnas, Elena Trumbilaitė, Pranas Ropionius, Mykolas Šlikas, Vincas Leita, Leonas Glazauskas, Antanas Stašaitis, Aleksas Kyzelis, Pranas Bakanas, Edvardas Butkeraitis, Valerija Butėnienė, Ramonas Klova, Konstantinas Murauskas.

Spauda

ATSIŪSTA PAMINETI

* „HOLYOKE TRANSCRIPT-TE-LEGAM“, Nr. 23, 135, sausio 26, 1950. „A. L. Balsas“ Redakcija dė-kinga JAV popierio industrijos „revo-lucionieriui“, p. H. Lee Kinsley, jo vardo cheminės bendrovės pirminin-kui, atsiuntusiam mūsų laikraščiai višimintį savo dienraščio laidą. Ši laida atspausdinta ne ant tokio popie-rio, ant kokio iki šiam laikui spaus-dinama laikraščiai ir knygos, bet ant „Bagasse“ popierio, pagaminto iš šiandien, kukurūzų ir cukraus neendrų kamblų. Pasirodžius specialiai laidai, 28.1.50 buvo to popierio gamybos demonstracija Holyoke, Mass. Į tą popierio industrijos miestą suvažiavo JAV industrijos šulai ir daugybė už-sienų valstybių atstovų, jų tarpe Ar-gentinės Industrijos ir Komercijos Ministerijos atstovai, stebėti, kaip Kinsley fabrikas daro revoliuciją po-pierio gamybos srity.

Vartant 8 didžiulius „Holyoke Dai-ly Transcript-Telegram“ „Bagasse“ popierio puslapis, iš karto pastebi skirtumą: Nors kilisės ir tekstai at-spaude pukičiausia, bet popieris sto-rokas ir kietas; neatsargiai vartant lūžta ir plyšta. Tuo tarpu tinka vien dienraščiams, kuriuos perskaitė žmonės meta. Vienok apseina nepa-lyginamai pigiau, negu spausdinant ant „tikro“ popierio.

* „THE GAELIC AMERICAN“, širių savaitraštis, eina New York'e 47 metal. Jo numerįje 3359, sausio 14, 1950 telpa laiškas „redakcijai, parašy-tas žymaus amerikiečių Patrick N. H. O'York, iš Limerick, Me, kuriame autorius praneša, kad Jungtinių Tautų Organizacija taip sugrįžo, kaip sugrįvo Tautų Sąjunga vien dėl to, kad skriaudžiamos mažosios tautos. Tautų Sąjungos sugrįžimo prie-šasčių tarpe O'York nurodo tos tarp-tautinės organizacijos neteisėtą pasi-gimimą su Lietuva, Lietuvos sostinė Vilnių neteisėtai pripažinant len-kams.

* HABLÁN LOS AMIGOS DE LITUANIA. Montevideo 1950, 18 puslapių. Kaina nepažymėta. Knygėlės turinį sudaro Hon. Daniel J. Flood kalba, pasakyta New York'e lapkričio 5 d., 1949 m. per Lietuvos Kongresą šiaurinė Amerikoje ir prof. Victor Dotti disertacija, perskaityta, Montevideo minint 32 m. nuo Lie-tuvos Nepriklausomybės paskelbimo. Išangos žodį parašė C. Verax.

* AUSTRALIJS LIETUVIŲ KA-LENDORIUS 1950 metams. Išleido „Užuovėja“, red. kun. J. Tamulis, Cusa Navy Club, 5 Young St., Circular Quay, N. S. W. Australia. 92 pus-lapiai, spausdinti. Palyginamai turtingas naudingomis informacijo-mis apie Australiją, jos lietuvių ir, bendrai, apie pasaulio lietuvių spau-dą ir organizacijas.

* GRAIKIJOS VAIKAI, 20 pusla-pių brošiūra, atspausdinta ispanų kalba Argentine. Tvirtinama, kad plie-tiniam graikų kare sovietų agentai pagrobė 60.000 8-klasių vaikų ir nugalėto juos į rusų įtakos sritis: Jugoslaviją, Albaniją ir Bulgari-ją po 10.000 ir Rumuniją apie 30.000.

* MEMORANDUM on the Resto-ration of Lithuania's Independence, anglų kalba, su žemėlapiu, VLIK'o leidinys. Tai turtingas memorandu-mas, kurį mūsų vadovaujantieji veiks-niai įteikė Anglijos, Prancūzijos ir JAV vyriausybėms, dokumentaliai įrodant, kaip bolševikai su naciais da-linosi Lietuvą.

„AUSTRALIJS LIETUVIS“ SAVUOSE NAMUOSE

Pirmutinis Australijos lietuvių laik-rasčiai, „Australijos Lietuvis“, jau įėjo į nuosavus namus.

Adresas: 35 Cator Street, West Hindmarsh Adelaide, S. A., Australia.

„Australijos Lietuvis“ steigėjas J. Glušauskas, pranešdamas apie tai savo laišku iš 23.3.50, sveikina „A. L. Balsą“ ir vusis Argentinos lietuvių.

„GABIJOS“ LEIDYKLA ANTRAS PUSMETIS

Brooklyne, JAV, prieš pusmetį įsi-kūrus lietuvių Spaudos Centras Ameri-koje — „Gabijs“ (412 Bedford Ave.) sėkmingai plečia savo veiklą. „Gabijs“ rūpinasi lietuviškų knygų platinimu ne tik JAV, bet ir Kanado-je, Australijoje, Anglijoje, Belgijoje, Prancūzijoje, šveicarijoje ir Pietu Amerikos valstybėse. Lietuvių Spau-dos Centrai pavyko sutelkti į vieną vietą visas laisvame pasaulyje išlei-dinamas lietuviškas knygas, ir šiandien jau knygos mėsėjams netenka bergėdžiai klausiti „Kur gauti lietu-viškų knygų“?

Per savo pusmečio veiklą Lietuvių Spaudos Centras išplatino didoką skaičių lietuviškų ir anglų kalba apie Lietuvą knygų. Jomis taip pat aprū-pinta ir didžiulį JAV universitetų bei miestų viešosios bibliotekos.

„Gabijs“, be platinimo darbo, pra-deda ir knygų leidybą. Šiomis dienomis iš spaudos išeina G. A. Burger amagi pasiskaitymo knyga „Barono Miunchauzeno nuotyčiai“, gausiai iliustruota. Šios knygos didesnę dar-to dalis buvo atlikta Vokietijoje. „Gabijs“ tikisi, kad šios knygos iš-gilinti skaitytojai parems tolesni-nius leidybos darbus. Bus leidžiami lietuviški autoriai, jų tarpe numatyta Jurgis Savickis, Lūdas Dovydėnas, Nele Mazalaitė, Jurgis Janys ir kiti. „Gabijs“.

Iėjimas tik tremtiniam

BUVOME, BET AR VALIOJAM BŪTI?

Toks griežtas klausimas, lyg pavojus kvičė, turi apskirti visų Vakarų visus užkabinėjus, kur tik lie tuvis politinis emigrantas sava ar UNRRA'os bei IRO valia atsidūrė. Dalykas pernelyg rimtas: — mes, tremtiniai, imame pamiršti ne tik savo pareigas, bet ir pačius save!

Jau prieš porą metų Amerikoje prisiglaudę tremtiniai vienu raštu padarė klaidingą eimą. Jie neišėjo kaip politiniai emigrantai plienine kovos grandimi, bet su grožioška kauke „buv.“ Dabar tai virsė tiesiog liga: „buv.“ ir „buv.“, ir tik reta kada saukiamasi savo tikriniu vardu — tremtiniai.

Galimas dalykas, kad sąvokų maišyme be blogos minties plėtė kai kurie JAV lietuvių laikraščiai, imdami atvykstančius tremtinis vadinti buvusiais arba naujakuriais. Tremtinių savivarbos reikalas buvo čia pat tą netiesą atitaisyti. Bet JAV lietuviškajai spaudai pateisinti galima pridurti, kad ji buvo mūsų pačių pavyzdžių veikliama. Ana, praėjusią vasarą Detroito tremtiniai dėjo spaudoje pareikšimą fikcijai „buv. tremtinių draugija“. Ak, daug žinomų ir atsakingų tautiečių, beiskildami iš Vokietijos, jautėsi — is pagrindu pasikeičia. Bet pareigos ne marškiniai, jų, kada panorėsi, nenumesi.

Be visos eilės kitų nemalonių faktų, ir pačių tremtinių spauda lepdavo politinių riktų. Štai, savo metu Mūsų Kelias, rašydamas apie vieno laivo į JAV išplaukimą, žinutę nei iš šio nei iš to įvardijo taip: „Aplėdžia įgirusia Europa.“ Kas gi sau į veidą spjauo? Europa — ten tiksliai žmogus, ypač tremtiniai, nekada negali įgirsti. Priešingai, akiraityje dingsta Europos krantai, kaip savo metu poetui Mačui Kėkštui, jei neįsipažindai asarų, tai kriting perveirė lyg baltų pelių. Iš ten mes kilę, ten mūsų Tėvynė, ten, anot poeto, mūsų gyvenimas ir kapai. Tremtinys gėrisi ir myli JAV, tačiau visą ko mastu ima savo gimtąją Europą. Ir tai visai natūralu.

Keičiasi šalys ir žmonės, bet negali keistis tremtinių uždaviniai ir atsakomybė. Gyventina ir veikti visur ir visada savo vardu, savo veidu ir savo vyriausybės pareigų atsilaisviant. Atsakydami tremtinio vardo, mes save deklaruojame (išsiskiriam), mes išduodame anapus geležinės uždangos žūt būt kovojančius brolius, kurie pas tarajai politinei emigracijai patikėjo ypač didelės tiesos sąrašų teisės man datą. Mano manymu, tremtinio sąvoką ir pareigas geriausiai yra apibūdinęs poetas K. Braudinas. Tas eilėraščių trumpas, ir jį netgi tremtinių vaikai turėtų išmokti kaip sūkį:

Mūsų vardo ugnim neištrinti,
Mes — ne saują sausų pelenų.
Mes — pėdos, teisybės įmintos,
Epochon sėtono dienų.

Mes esam trimas pavojaus.
Skamba aidas pasaulio gale:
Paskubėkit! Žmogėdros atjoja
Sukruvinta stepių žole.

Žveriažmogis gūžiasi pulti.
Ir kai šouliui staiga išsities,
Mes būsimė asmenys dunklo,
Kur širdį laukinė pasieks.

Politinė emigracija — ne pramoga,

ISEIVIŲ DIENOS PROGA
Išidėmėtina carų ir komisarų
laikų tremtiniam ir visiems
Lietuvos Išeiviams

bet kova, amžinai prieš akis teturint
mūsų nepailstingą Lietuvą. Tai
kova ar beslyginis aukojimasis
Tėvynės laisvei.

Paskutiniu metu šį opų reikalą —
„tremtiniai ar tik buvę tremtiniai?“
— iškėlė kalbininkas L. Dambra. Išklaitykime žodis žodinė:
„Mes „dypukai“ galėtume šio
metu vadintis buvusiais tremtini-
niais tik tuo atveju, jei būtume
dabar jau nusistatę niekuomet ir sa-
vo tėvynę nebesirūpinti, t.y., jei im-
tume save laikyti normaliais imig-
rantais, atvykusiais ieškoti geres-
nio uždarbio ar apskritai geresnį
gyvenimo sąlygų.“

Toliau pabrėžiama:
... ir jei nebūtų lemta mums
grįžti, ir mirstime tremtiniais.
Skandus tai žodis, bet kartu ir
garbingas. Nesigėdinkime jo. Ne-
sivaržykime visur ir visada pris-
pažinti, kad į Ameriką atvykome
ne dilerio suviloti, ir kad didi ga-
linga ir turtinga Amerika niekuo-
met neatstos mums mažos ir netur-
tingos Lietuvos. Neatstos, nes ten
mes palikome turtą, neperkamą
doleriais ir auksu. Tegu žodis
tremtiniai nuolat degina mūsų šir-
dį tėvynės meilės ugnimi...“

Iš tiesų, išsidėdėdami savo vardo,
mes išduodame ir save, kaip tremti-
nius, ir kovą už Lietuvos laisvę. Po-
litinė emigracija yra krikštas ne tik
Lietuvos okupantų akys; bet ir visos
Vakaru demokratijos. UNRRA ir
IRO skurta juk Vakarų demokrati-
jos.

Tad mūsų ne tik pareiga, bet ir
šventas kovos įsakymas visur ir vi-
sada kalbėti tremtinių arba politinių
emigrantų vardu ir ryžu. Pasaulis
dar kurčias, pasaulis dar bijo vyris-
kai pažvelgti apgaulėi ir smurtui į
akis, pasaulis Kremliaus tironiją, ku-
ri žygiuoja per tautų lavonus, bando
vadinti Rytų demokratija. Tai Jaltos,
Teherano, Potsdamo konferencijos ne-
išsitaravęs nuodas.

Tremtiniai turi uždavinį ne tik savo
tėvynės, bet ir tikrosios, arba Vaka-
rų demokratijos atžvilgiu, turi parei-
gą ginti krikščionišką kultūrą ir ci-
vilizaciją nuo puslaikinų gaujų, ku-
riems vadovauja mongolų Džingischa-
no pralenkias žveriažmogis Juozapas
iš Kremliaus. Apie normalų iškūri-
mą čia Amerikoje ar Kanadoje, Aus-
traliijoje ir bet kur kitur tremtiniai
negali ir ateiti į galvą. Mes esame
kariai žygyje ir tiesą ir laisvę tau-
toms, vargstančioms anapus gelež-
inės uždangos. Tokia tremtinių padė-
ties logika ir jos niekas negali pa-
keisti ir nepakeis, iki Tėvynės atgais
laisvę!

Pastaba: — Kodėl „Iėjimas tik
tremtiniam“? Mat, čia grynai sa-
vybės pasinėkėjimas. Visų pareiga
kovoti prieš komunizmą ir vaduoti
Lietuvos Respubliką, bet 1938 - 1945
m. karo tremtiniai turi būti pirmi
dirbti, aukotis ir, kai ateis sprendžia-
moji valanda, kautis su ginklu. Se-
niau iš Lietuvos išeiviusiems tautie-
čiams prisimintina rašytojos Žemai-
tės žodžiai: „Galite išmetinėti (rusų)

vaidžios šūnybes, kankinimus neka-
ty žmonių. Tėvynė jus prašo...“
Tremtiniam gi žinotini dr. V. Ku-
dirkos žodžiai:

Kada gi priešais stvėrė draskyt
mus apnikė,
Jūs, kaip niekšai, pabėgot, mus
vienus palikę.
Mus iš tėviškos tremia, kalėj-
man ima,
O jūs?... kas - žin, ar matot
mūs pasisventimą?
Kas - žin kur išsislapstėt, tar-
tum niekadėjai,
Ir žadėjimus jūsų išnešiojo
vėjai?!

Kai kuriems seniesiems išeiviams
atsistatiusi Lietuva galės kartoti Že-
maitės žodžius: „Galėjot dangiau pa-
dėti“, bet ir tremti išeiviams ir
tremtinių pareigų išsidėdėjusiems te-
katos Vaigsganto žodžius: „Savo my-
lėtose labiau už mane. Ar ne aš jūsų
motina ir tėvynė? Kokios plynios
jus suvedžiojo? Ties... baikit pūti,
kur ir pradėjot...“

„V“ — J. CICHENAS.

LIETUVIŲ LIAUDIES MENAS AMERIKOS TEATRUOSE

Čiurlionis vardo ansamblis
neužsidarė partiniuose rėmuose,
bet žengia plačiu mūsų tautinio
meno keliu, dėl to įgaudamas vi-
sos visuomenės pritarimą. Atvy-
kę iš tremties čiurlioniečiai reor-
ganizavosi Klevelande, Ohio ir
gastroliuoja Amerikos teatruose.
P. S. „Naujienose“ rašo:

„Čiurlionis“ ansamblio koncertas
bal. 16 d. didžioje Civic Opera rū-
mose Chicago iš tikrųjų buvo žymus
įvykis Chicago lietuvių meno gyveni-
me. Kuone 4000 žiūrovų sutalpinę
operos rūmai buvo užpildyti iki pas-
kutinės vietos: nemaža žmonių dar
buvo įleista su specialiais biletais.
Žmonių buvo ne tik iš Chicago, bet
ir iš tolimesnių apylinkių. Sakoma,
kad daugiau negu šimtas skaičiuoja-
mai miniai neteko tilpti į operos rū-
mus šio pirmutinio Chicagoje čiurlio-
niečių koncerto pasiklausyti bei pasi-
žiūrėti. Publikos ir vietos atžilvių
šis koncertas tai iš tikrųjų buvo di-
di ir galinga lietuvių demonstracija.
Programą atliko mūsru vyrai ir mo-
terų chorai, tautinių šokių šokėjai,
jos, pritariant liudinių muzikos fran-
kų instrumentams (kanklės, ragai,
skuduciai...)

Mūsru choras padainavo choro va-
dovo A. Mikulskio harmonizuotas liau-
dies dainas: Mes padainuosim dainų
dainele, Kai aš grėbiau lankoj sieną,
Lopšinė, Ta mūsų seselė darbininkė,
Piešinėliu dainą (J. Svedo) ir A.
Vanagaitis „Vėjužėli“; taip pat:
Skamba, skamba kanklė, Pasvairi-
cyk, antela, Palankė, Melnik, Siki-
lukėlį ir Kalvelį. Moterų choras,
kanklių orkestru pritariant, sudainavo
lietuviškas tautines dainas, harmo-
nizuotas Mikulskio: Pas motinėle,
pas širdiule, Kas berniolo sumišly-
ta: Per girią girelę. Vyru choras at-
liko: Op, op, kas ten, Nemunėli (Nau-
jallio), Oi, kad išaušyt (Žilveliaus),
Pasėjau kanapę (V. Marijoseiaus), Au-
go kieme klevėlis (Karoso). Vyru ir
moterų šokėjų ansamblis pašoko lie-

tuviškus liaudies šokus: blezdinęlę,
oželį, pjovėjėlius, žiogelius lenčigėlį,
malūnėlį.

Gera savo dalį atliko ir ansamblio
solistai (P. Maželis, A. Kavaliūnas,
L. Lagys, N. Stempuzienė), bet ypač
maloniai nutikė savo gražiu ir ge-
rai valdomu balsu N. Navickaitė (sop-
ranas).

Tautiniais rūbais apsidarę, ansam-
bio dalyviai scenos efektų šviesoje
davė pasigerėtiną vaizdą. Gerą fo-
na dalyviams sudarė ir jaukios de-
koracijos (rodos, dail. V. Vijeidlo
darbo), lietuviškosios žemės iškarpė.

Gera pranešėja (anglų ir lietuvių
kalbomis) buvo A. Sagienė.

Programos paruošimas tiek iš pačių
ansamblio dalyvių, tiek ypač iš jų va-
dovų, — direktoriaus A. Mikulskio,
šokių vadovės A. Valeišaitės, kank-
lių vadovės O. Mikulskienės ir sce-
nos vadovo P. Maželio, — be abejo,
pareikalavo daug pastangų, pasiauko-
jimo ir laiko, kurio dėja, dabartinės
mis sąlygomis jie tiek mažą turėti,
uždirbdami sau duoną kasdieninę fab-
rikuose. Suprantama, kad dabartinės
sąlygos bent tuo tarpu neleidžia iš-
naudoti visas ansamblio galimybes ir
net pasiekti to tobulumo, kokį yra
anksčiau pasiekę. Vis dėlto koncer-
tas paliko gražų, o vietomis ir didin-
gį spūdi. Publika už tai nesigailė-
jo širdingų aplođismentų. Keletas da-
lykų teko kartoti. Po koncerto ansam-
blis buvo apdovanotas gėlimis. Adv.
A. Ols ir p. Vanagaitienė pasidžiau-
gė šia lietuvių meno švenčių ir dėko-
jo ansamblini už atsilankymą, abu
pabrėždami, kad šis atsilankymas ne-
bus paskutinis, nes daugelis visai ne-
galėjo į koncertą patekti — bilietai
jau keletą dienų prieš spektaklį bu-
vo išpirkti. Ansamblio vadovas A.
Mikulskis pasidžiaugė, kad čiurlio-
niečiai galėję atsilankyti šioj lietu-
vių sostinėje ir pareiškė, jog ansam-
blis pasiryžęs išeiti dirbti Lietuvos ir
Amerikos kultūros labui.

Žiūrovai, žinoma, ne visi vienodai
reagavo į scenos programą, nes jų ir
būta įvairių: senųjų ir naujųjų atei-
vių lietuvių, dalis ir svetimtinių.
Tačiau jie pripažįsta, kad šis ansam-
blis atvežė čia parodyti naują žan-
rą ir, dabartinėmis sąlygomis, rūpes-
tingai paruoštą programą. Koncertas
paliko įsitikinimą, kad šis kolektyvas
vis tobulės ir inės mūsų liaudies šo-
kio ir dainos meną į pasaulio platumas.
To mes jam ir linkime.“ P.S.

ARGENTINOS LIETUVIŲ TAUTI- NIS ANSAMBLIS RUOŠIASI NAU- JAM PASTATYMU

Tautinis Ansamblis liepos 22 d.
Lietuvių salėje, Avellanedoje, stato
naują veiklą „Kermosių“. Kiek ži-
noma, veikale tikrai bus įvairiausių
jumoristinių scenelių (karabelininkai,
žydai, čigonės ir t.t.) ir, atrodo, su-
kels žiūrovuose nemažą juoką. Ve-
kalį paruošė Zotovienė. Režisierius
— A. Petravičius. Chorą ir dainas
ruošia m. A. Stasiulis, šokius —
Vyta. Mamikas. Veikalui naujas de-
koracijas piešia dail. R. Kuprevičius.

Tą pat dieną ir ten pat, šalutinės
salės patalpose, ruošiamas didelė tau-
tinio meno PARODA. Ekspozita-
tai parodai jau dabar atrenkami. Jei
ir buvo Argentinoje suarušta įvairia-
sių tautinio meno parodų, tačiau šį,
atrodo, eksponatų išrinkimu ir sutvar-
kymu išsiskirs iš kitų. Visi tautiečiai
kviečiami parodą aplankyti. Parodos
organizavimui vadovauja A. Mikelio-
nienė, dail. R. Kuprevičius, archt.
Steikūnas, Vedegys, ir kt.

Poezija

TREMTINIO SAPNAS

Negirdžiu dainuojant
Lietuvos brolių,
nematau nei blizgant
pievose dalgių.

Negirdžiu sesučių
dūžuojančių staklių,
nei liksmai kukuojant
gegutės sodely.

Negirdžiu nei varpo
gaudžiančio kas rytą,
nes man Tėviškėlėn
kelias uždarytas.

Atsimeni, sese,
kai buvai mažutė;
kai rytą prižadint
atėjo motutė?

Nedrįso ji žadinti
meiliai pažiūrėjo, —
tave pabučiavo
ir tyliai nuėjo.

Atsimeni, broli,
senutį tėvelį?
Keldavos jis naktį
pašerti žirgelių.

Jis dirbo, sveikatos
savo negalėjo,
kad tik tan būt gera —
taip tave mylėjo.

Atsimeni mišką,
platų Nemunėlį,
ant žalių jo krantų
kaimai ir miesteliai,

Ten žydėjo sodai,
ten kvėpėjo gėlės,
ir linksmai dainavo
mūsų sesužėlės.

Miškuose paukšteliai
taip gražiai čilbėjo.
Laukuose paskui žagrę
bernužėliaiėjo.

Šventadieniai žmonės
pulkais kuo didžiausiais
keliauo bažnyčion,
meldėsi Aukščiausiam.

Viskas Lietuvoje
taip gražu ir miela,
kad aš dieną, naktį
gyvenu ten siela.

Nors man sakė grįžti —
nuvežtų pro šalį,
arba smeigt į žemę
galvą liepti gali.

Pasakyk, vėjelai,
ko iš ten atskrendi,
mūs' brangioj šalėlėj
ką dabar tu randi?

Vėjas atsidusęs
prašniokstė pro šalį, —
tik šalčiu nupurtė
ir sakyk negali.

Pasakyk, saulute,
nors šį vakarėlį,
ką matei tu šiandien
mano Tėviškėlėj?

Ji nusišypsojo
ir tuoj užsimerkė,
užsidengus veidą,
debesėliais verkė.

Pasakyk, paukštyte,
juk tau nieks negroso,
negaliu, neklauski,
ir ta manęs prašo.

Oi, žeme, žemele,
jau nieko neklausiu,
pavargusių galvą
prie tavęs priklausiu.

Ir ta svetimoji —
ir ji pamotėlė
nemoka paguosti
benamio žmogelio.

Ateina naktužė,
toji slaptingoji,
ir randa ji mane
vieną bežmogiant.

Savo juoda skraiste
ji visus priglaudžia:
ramina, užmigo
ir sapnų priaudžia.

Einu aš namolei, —
pakelėse kryžiai
nusigandę klausia,
ko gi tu sugrįžai!

O beržas palaukėj
tik liūdnei linguoja.
Sena obelėlė
atgal eiti moja.

Prieinu sodybą, —
nei sūo nesulėjo;
tik baltusis siaubas
man vartus užstojo.

Sako: „Neik į vidų, —
aš šeimininkauju
ir dieną ir naktį
visus aptarnauju!“

Čia ištremtas tėvas,
išvežta motina,
O kur jųj vaikai —
niekas nežino.

Bėgu, klumpu, kelius
ir visur tik klystu.
Nei laukų, nei žmonių
nieko nepažįstu.

Čia išrausta ežios,
ten nesotai plotai, —
tai vaikšto nuskurę
svetimi barzdoti.

Keliai ir takeliai
krauju aptaškyti,
asaronis nuplauti,
kaulais pabarstyti.

Štai vienas išblyškęs
apsidairė baliaiai,
liūdnei pasveikino,
prakabėjo meiliai:

„Jūs esate laisvi,
galite kalbėti,
galit visur eiti
ir net važinėti.“

Ten už jūrių marių
mūs' viltis paguoda.
Ir tik tai mums jėgos
kentėti priduoja.

Su žuvelm plauki,
skrisksi su vėjeliu
ir nieko nelauki, —
maldauk, pulk ant kelių.

Už savaitės kitos —
ilgiausiai už metų
neliks jau lietuvių,
sutiksi tik retą.

Jei niekas negelbės,
dar ilgai taip bus;
tai visa Lietuva
tikriausiai pražus.

Jei pasaulis miegos,
pavandeniu plauks,
mūs' skaudaus likimo
visi susilauks.“

Pabundu, dairausi —
vėl klajūna dalia
ilgesys tik vienas
lydi mano kelią.

Kada gi, Dievuli,
sulauksim tos laimės,
kai namučių grįžti?
galėsim be baimės?

S miltelė.

Dantukai

V

Atvažiuo revizija.
Revizijos komisijos pirmininkas, ge-
rai sumitęs žmogelis, o jo padėjėjas
— dar jaunas mokslo žmogus, džiū-
na, nieko nelaukdamai, ėmėsi darbo.
Jie tučiuojau pareikalavo sąskaitų
knęgų, receptų, paskui ėmė kaisioti
nosį į bonkutes, nostyti mitelius, pri-
turyso vertintojo žvilgsniu seikėti jo
se esamą turinį. Vienam kitam vai-
sui išaiškinti panaudojo laboratorinį
tyrimą. Jie beveik visiškai nesileidė
į kalbas. Net pietų metu, kada vai-
stininkas aprūpino stalą gausiomis ma-
žo miestelio gėrybėmis, rimtieji revizi-
oriai valgė tyledami. Šeimininkui tai
tai buvo vos pakeliamas našta. Jis
nuolat silelė tai šio, tai to, dėliojo
lėkštes, nešiojo pats, tardyrų nut-
verdamas iš tarnaitės rankų sriubą ir
kitus patiekalus. Bet svečiai nė kiek
nesuminkštėjo. Sėdėjo nelyginant
rūstūs teisėjai ir tik linkčiojo gal-
vom, mandagiai atsakydami į per-
dėtus šeimininko raginimus.

Po pietų vėl ėmėsi darbo. Diena
buvo troškė, ir ištikimieji savo parei-
gai nuolat braukė nuo kaktos varvan-
tį prakaitą.
Pagaliau po kelių dienų rūpestingo
darbo ir apklausinėjimų, revizija bai-
gėsi. Pirmininkas atsistojo, pasitai-
sė akinius, nusistodė nosine plėči-
kalvą ir sprandą, prisiartinio prie vai-
stininko ir, įrėmęs pirštų kruitinėlę,
tarė:

— Tai, vadinaisi, tokie reikalai. Nu
sikalstamo darbo neradome, nebent...
Vaistinininkas krūptelėjo.

— Nebent tokį priekaištą galėtume
padaryti, kad tamsta nepraturtinti
vaistinės gausenos kiekybe preparatų,
užsienio patentikos. Juk visoje eilė-
je bonkų ir dėžutėjų pripilta papras-
čiausių, pačių populiariausių vaistų.
Juodas valerijonas, mėtų lasai, aspi-
rinas, kamfaras kelios rūšys druskų

kalkių, kreidos, dar šio to. Nesakau,
kad šitie vaistai blogi. Bet šiais lai-
kais, kada medicina tiek ištobulėjus,
kada žmogus gali gyventi tik su vie-
nu inkstu, kada daromos pačios opiau-
sios širdies operacijos, tamsta su savo
vaistine iš tiesų esi gerokai atsilikęs.
Šiaip, jau atrodo, viskas tvarkoj, ir
mums belieka stebėtis, kas paskatino
kai kurias rimtas miestelio asmeny-
bes imtis tokio žemo darbo — skun-
dų.

Virvelė atkuto.
— Matote, — pradėjo gyvesniu
balsu. — Kodėl įskundė — nežinau.
Tikriausiai, piktą valia ar bent, ma-
žą mažiausia, skaudus nesusipratimas.
O dėl vaistų, tai čia visai ne taip,
kaip ten pas jus, didesniuose miestuo-
se. Pas mus daugiau sveria sugestija,
negu tikrai sudėtingi vaistai.

— Kaip tai, sugestija?
— Taip. Tvirtinu, įtikinamuo žo-
džiu pas mus lengviau galima pagydy-
ti, negu chirurginiu peiliuku. Ateina,
sakysim, senukė. O senukėms vir-
sus visumet kas nors skauda. Kol
būna merginos, tai, rodos, ažuolus ga-
lėtų rauti. O ištėkęs, pasenęs — ir
prasideja negalavimai. Ir ką, jūsų
manyimu, reikėtų daryti? Geriausia
pasistūti pas gydytoją, jeigu žinotum,
kad rimtas reikalas. Bet liga eisi ner-
vinio pobūdžio. Aš pačiu stiklinę
vandens, įpiliu mėtų lasų arba valeri-
jono, išgeria, ir — tikėtasi ar ne —
po kelių minučių tokio ligonio veidas
nušvinta, jis ima glostyti kruitinę ir
džiaugtis: „Aatata, palengvėjo. Kaip
ranka atėmė. O taip skaudėjo, taip
diegė!“

— Net jeigu ir taip būtų, tai vis
dėlto tamsta geriau padarytum, kovo-
damas su prietarais, o ne juos sklei-
damas.

— Čia ne prietarai, ponas pirmini-
nke. Įskalbėjimą reikia dar sutvir-
tinti, mano supratimu, jeigu tik tatai
padeda ligoniu pasveikti nuo tikros
ar įsivaizduotos ligos.

Pasibaigus revizijai, vaistinininkas
vėl galėjo atidaryti vaistinės duris,
ir pirmininkas čia pat, ilgai nelaukda
mas, įsitikino, kad apkalbos nė kiek
nepakenkė geram vaistinės vardui.
Vienas po kito pradėjo eiti pirkėjai,
puse žodžio prisimindami apie girdus,
kad, neva, valdžia uždariusi namą, o
jį patį patraukusi atsakomybėn.

— Už ką?! — lyg nustebdamas ir
drauge juokdamasis, šaukė provizo-
rius. — Ar todėl, kad žmonėms padė-
ti iš ligų išsiriti? Na na, ir ko tie
plektininkai neprisimano.

— Taigi ir mes taip sakom. Teks
rūpestingas ponas. Kitas, būdavo, mes
akį receptan, paplaks bonkute — ir
neškis. O tamsta pats apklaušinėji.

Ir mandagiai atsisveikindami,
vien pirkėjaiėjo savo keliu, kiti ver-
žėsi vidun, o revizijos komisijos pi-
rmininkas, kitame kambary sėdėdamas
ir vartydamas laikraštį, mintyse skai-
čiavo, kiek Gaigalas galėtų per dieną
surinkti pinigų. Tikras burtininkas,
mastė jis, šis mikliarankis žmogelis.
Bangomis traukia į save apylinkės gy-
ventojus, ir jo kasa anga ne dienom-
is, bet valandomis. Taip dirbdamas,
per keletą metų susikraus gėra namą,
paskui gal nusipirks kur nors prie
upės ūkį. O tu, miesto valdininkėli,
nors ir aukštesnio rango, niekuomet
ligi to neprisirysi, jeigu būsi sąžini-
gas ir netarnausi tokioj vietoj, kur
galima imti kyšinų.

— O dabar, — tarė vaistinininkas,
aptarnavęs pirkėjus, — prašom tru-
putį prisivaikščioti, kol mergaitė pa-
gamins užkandus, aš pats bėgsiu pa-
sli-viesti klebono — vis bus links-
niau. Jis, žinote, įdomus žmogus.
Tai viso mūsų valsčiaus protas ir
siela.

— Klebonas? Palaukit, — ir pirmi-
ninkas pradėjo raustis po kišenę, no-
rėdamas surasti skundo lapą. — Ar
tai jus pasirašė prieš tamstą?

— Jis, žinoma, jis — aiškino pra-
linkėmojės vaistinininkas, — bet suk-
laidintas. Jam visų pirma rūpėjo tel-
sybė. Kai sužinos iš tamtos rūpų,
kad prasidėjusi neturi pagrindu,
kuo nuoširdžiausiai apsidžiaugs.

V I.

Mokyklos vedėjas, išgirdęs žings-
nius, pakėlė nuo „Botanikos“ galvą
ir apstulbo: priešais jį stovėjo visa
išsipusčiusi, liksmai besisypsanti Vil-
konienė.

Arįmanomas platesnis bendradarbiavimas

Ruosdamiesi Nepriklausomos Lietuvos gyvenimui, mes turime išsiaiškinti bendrus kelius, rasti bendrą nuosirdią kalbą, kad, laikui atėjus, galėtume visi sėsti prie bendro stalo Lietuvos atstatymo darbu, visą energiją nukreipdami naujo gyvenimo sukurimui, neieškodami jėgų tarpusavio ginčams ir kovoms.

Turėdama tą galvoję, „Draugo“ redakcija kreipėsi į M. Slezevičians šeimos narį, liudininką vadovaujantį asmeni M. Mackevičių, patiekdama pora klausimų. Čia ir dedame jo atsakymus mūsų visiems rūpimais dalykais.

Bendras Darbas Prieš II Pasaulinį Karą

— Kaip Jūs vertinate pagyvintą demokratinių grupių bendradarbiavimą prieš II pasaulinį karą?

— Darnus demokratinių grupių bendradarbiavimas teigiamai buvo pasireiškęs pirmasis Lietuvos Nepriklausomybės kūrime metais. Ir tai yra neabejotinai našiausias ir gražiausias atgimstančios Lietuvos politinės istorijos laikotarpis. Juk kritiškiausiu ir sunkiausiu Lietuvai metu suteiktomis demokratinių grupių pastangomis buvo padidintas lietuvių tautoje nuostabus, galingas kūrybinis entuziazmas ir ryžtas, kurio dėka per, palyginti, trumpą laiką buvo sukurta Demokratinė Lietuvos Respublika, ir visose valstybinio gyvenimo srityse padėti tvirti pagrindai jos atečiai.

— Kaip žinome, demokratinių grupių bendradarbiavimui pasiljus — smarkiai sunegalavo visas Lietuvos valstybės politinis ir kultūrinis gyvenimas. Turim galvoje 1926 m. gruodžio 17 d. įvykius, kurie N. Lietuvos gyvenimą pastūmėjo pavojingų bandymų keliais. Perversmo sukurtas politinis režimas buvo paneigęs bendradarbiavimo principą. Vieton politinių grupių bendradarbiavimo buvo peršamas pritarimas tautos vadui ir jo vyriausybei. Visa tai buvo daroma tautinės vienybės vardu.

— Deja, diktavimu iš viršaus tikros vienybės pasiekti neįmanoma. Vienybės turinys glūdi įvairių nuomonių laisvame derinyje. Todėl su prantama, kodėl vadistinio režimo visą laiką skelbta tautinė vienybė liko popierėje. Faktiškai, perversminį laikotarpį ženkliną tautos masių nepasitenkinimas ir virtinė perversminių reikišnių. Galia, kad po perversmo kurį laiką, dėl visiško žmonių ir suprantamų priežasčių, demokratinių grupių bendradarbiavimo nebuvo. Toji aplinkybė labai palengvino perversminėms vyriausybėms įsitvirtinti nelegalioje padėtyje. Ta prasme, manau, ir demokratines grupes, vienos daugiau, kitos mažiau, yra atsakingos už tolimesnius įvykius. Tačiau vėliau klaidai buvo suprasta ir atitaisyta. Gilus demokratinių grupių susirūpinimas savo tautos ir valstybės ateitimi, o taip pat principinis nepriklausomos besireiškiančios totalitarinės tendencijos — paskatino vėl glaudžiau bendradarbiauti. Vadistinio režimo netolerancija, kuri glūdi jo esmėje, puoselėjama ideologinio nepakantumo atmosfera — paskatino demokratines grupes stipriau užkurti organizmos vienybės principus ir grupių bendradarbiavimo būtinumą. Istoria pasikartojo. Dvi įtakingiausios Lietuvos politinės grupės, krikščionys demokratai ir valstiečiai liaudininkai, respektuodami kiekvienos grupės ideologinius bei programinius principus, sėkmingai buvo suradusios bendradarbiavimo bazę. Kelias į bendradarbiavimą buvo atviras visoms grupėms. Taip buvo pagyvinas demokratinių grupių bendradarbiavimas prieš II-j pasaulinį karą.

— To bendradarbiavimo rezultatai, mano nuomone, buvo labai reikšmingi ir efektingi. Tas demokratinių grupių sutarimas buvo labai teigiamai ir jautriai sutiktas ir įvertintas plačiųjų lietuvių tautos masių. Taigi, bendradarbiavimas buvo ne tik viršūnė, bet ir krašto periferijoje, laudyje. 1935—36 m. masiniai pasireiškęs ūkininkų bruzdėjimas prieš vadistinį režimą ir griežti reikalavimai susaukti demokratini seimą, trumpai — atstatyti demokratine santvarką, neabejotinai buvo pagyvinas demokratinių grupių bendradarbiavimo vaisius. Vadistinis režimas po to pradėjo braskėti. To meto vyriausybė, nors išvirsinai, ėmėsi politinį režimą „demokratinti“, išsiskindama sau seimą, kuris, deja, nebuvo tautos valios reiškęs, bet paprastas vyriausybės garsiakalbis. Vis dėlto tuo buvo principinis vyriausybės nusistatymas prieš seimą palauntas. Trumpai tariant, Lietuvos demokratinių grupių pagyvinas bendradar-

biavimas, mano įsitikinimu, buvo rimtas žingsnis į kultūringą ir konstruktivinę demokratiją. Praktiškai anų dienų politikoje jis teikė Lietuvai gražių vilčių atstatyti Lietuvos demokratine santvarką.

— Kokias bendro darbo galimybes numatote ateityje?

— Tamstos keliame labai svarbią ir aktualią problemą. Jos nagrinėjimui turėtų nuosirdžiai susirūpinti visos partinės lietuviškos organizacijos ir spauda, nes sutarime ir sugebėjime vieningai dirbti bendrąjį darbą yra mūsų didesnių pasiekimų raktas. Reikėtų atskirti nagrinėti bendro darbo galimybes tretyje ir išsivysvintoje Lietuvoje. Lietuva, savo socialine prigimtimi, kuri neturi savyje nei luominį, nei kitų didesnių skirtumų, politiniam grupių bendradarbiavimui sudaro labai palankias sąlygas. Ir todėl manau, kad SKALDYMASIS I DAUGYBĖ POLITINIŲ SROVELIŲ YRA NENATURALUS, NENAUDINGAS IR NEREIKALIN-

GAS. Tikrovėje, tradicinis Lietuvos politinis bei ideologinis skyrstymasis sutelpa į tris pagrindines sroves — krikščionis demokratus, liaudininkus — liberalus ir socialistus demokratus. Čia nepamatinėjau vadistinės L. Tautinių Sąjungos. Tretyje, bent Vokietijoje, įmai oficialiai mstojo egzistavusi. Tautinės minties visuomenę dabar atstovauja L. Tautinės Sąjūdis, kuris savo paskelbtais principais yra demokratinis. Esu patyręs, kad dalis buvusių tautininkų — smetonininkų yra supratę laiko dvasią, blaiviai galvoja, nuo diktatūros yra nusigriežę ir sudaro pozityvų Lietuvos politinio gyvenimo elementą. Jeigu L. Tautinės Sąjūdis tikrai apjungs tajį demokratini nusiteikusių elementą, tai demokratinių grupių bendradarbiavimas su juo būtų galimas ir reikalingas. Faktiškai, su LTS, VLIK-e ir visuomenėje, demokratinės grupės bendradarbiauja. Su faktiškų politikų tautininkais — rimtai skaitytis netenka, nes tai yra politiniai ligonys, kurie primena mums nuo laiko dvasios atsilikusius ir nusigyvenusius anų laikų piklajorius. Manau, kad jų likimas bus toks pats.

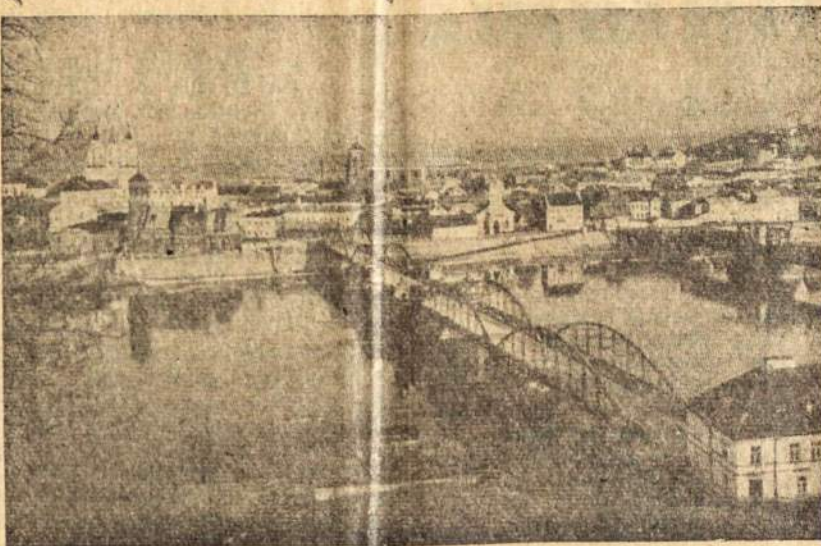
— Grįžtant prie mūsų politinio gyvenimo diferenciacijos, reikia pažymėti, kad šiuo metu, tretyje, besireiškiančios tendencijos skaldytis į gausybę politinių srovių — srovelių sukelia susirūpinimą. Tai nėra mūsų aukšto politinio subrendimo pažymys, žinoma, kad įvairios kai kurių politinių partijų kombinacijos suvijoje per rinkimus daugiau balsų, vėliau ne normalios politinio gyvenimo sąlygos, pertemptas mūsų individualizmas, asmeninės ambicijos — priveisė nereikšmingų partinių atskali bei satelių, kurie dirbtinai stengiasi kuo nors nuo kitų išsiskirti, būti originališkesni. Deja, ty pastangų rezultatai menki. Grupių gi bendradarbiavimas tuo komplikuojamas.

— Manau, kad išsivysvintos Lietuvos politinis gyvenimas vystysis labiau natūralia vaga, t. y., stambesnio ir solidiškesnio politinių grupių apsigimimo ir bendradarbiavimo kryptimi.

— Praeityje pasireiškėdavo politikoje nesutarimai ir konfesiniai pagrindai. Nesiklandum, kad ir neryškūs, pasitaiko ir dabar. Manau, kad to gali ir nebūti. Žinoma, nuomonių skirtumai buvo ir bus. Bet svarbu, kokiomis formomis jie pasireiškia. Bent LI-BERALINIŲSE SLUKSNIŲSE RELIGIJOS IR BAZNYČIOS SVORIO IR VAIDMENS NETURIMA TIKSLO NEDAVERINTI. Liberaliniai įsitikinimai neklindo būti no liausiu katalikiškos Bažnyčios bendruomenės nariu. Taigi, iš abiejų pusių turėtų būti parodyta tolerancijos ir tarpusavio supratimo. Vieną kartą turėtų būti tarp vadinamosios kairės ir dešinės pagrindiniai išsiaiškinta bendra valstybine, plačia žodžio prasme, platforma ir nustatyta, kad ir bendros, bendradarbiavimo gairės. Jau dabar REIKETŲ PAGALVOTI APIE DEMOKRATINIŲ GRUPIŲ „GENTLEMEN'S AGREEMENT“.

— Apskritai, aš neįsivaizduoju demokratines santvarkos, be politinių grupių bendradarbiavimo, pagrįsto tolerancija ir tarpusavio santykių kultūra. Kiekviena demokratinė grupė, o taip pat ir paskiras jos narys, turėtų suprasti ir sutikti su teisingomis valstybės mokslo ir politinės praktikos išvadoms, kad DEMOKRATIJĄ YRA NE TIK DAUGUMOS VALDYMAS, RESPEKTUOJANT IR MAŽUMAS NUOMONĘ, BET KARŲ YRA NUOLATINĖ DISKUSIJA, MOKSLAS IR ISMINTINGA POLITIKA. Taigi, demokratijos turiniui atskleisti grupių tolerancija, objektyvumas ir kooperavimas yra būtinas.

— Bendrojo darbo reikalas ir gali-

Mūsų senelio Kauno, iš kurio lietuviai išsivysvinti pradėdavo kelionę į tolimuosius užjūrus, vaizdas (senamistis) ir Vytauto Didžiojo tiltas.

Sulamdytas Gyvenimas

Pažvelkime į pačių Lietuvos okupuotų skelbiamas statistikas ir įsitikinsime, kad darbo žmonės ir valstiečiai klumpa po okupacinio režimo našta.

Lietuvos bolševikų išleistoje brošiūroje „Tėvynėje“ 1948 m. lietuviams trečtiniam kurti ir T. Rusiją rusų piliečiai reparitijoti yra išsistiniai tarydymai, atlikti enkavedistų iš per neapdairumą į T. Rusiją grįžusių lietuvių ar šiaip Lietuvos žmonių. Čia iš tos knygos teuduomas vienas ryškus ekonominis vaizdas iš dabartinio sulamdyto Lietuvos gyvenimo. Toje brošiūroje kažkokia Vanda Matlašaitienė „Nedidelį namų šeimininkės rūpesčiai“, be ko kito, rašo: „Visai nesu pasiryžusi agituoti. Kalbėsiu teisybę. Iš mano žemiau duodamųjų skaičių kiekviena Vokietijoje tebesanti lietuvių, namų šeimininkė, nesunkiai susidarys vaizdą, kaip dabartinėje Lietuvoje gyvenama. Vitutinė tarnautojo alga — 800 rub. mėnesiui. Darbininko — 600 rub. Kaimo rinkoje:

Sviestas	— 40—45 rub.,
Lašiniai	— 45—50 „
Grietinė	— 15—18 „
Kiauliena	— 25—30 „
Jautiena	— 18—20 „
Bulvės	— apie 30 rub. centn.
Sūris kaimiškas	— 8—10 rub.

Surašiau turgaus kainas Kauno mieste. Tokios pat kainos Vilniaus mieste. Pilviškuose, pavyzdžiui, sviestas — 25 rub. kilogramas, mėsa — 8—12 rub.

Šitaip visiems atvirose krautuose yra tokios tvirtos valstybinės kainos:

Duona	— 2,80 rub. kil.
Pyragas	— 6,20 „
Cukrus	— 12,50 „
Kvietiniai m.	— 7 „
Sorų kruopos	— 5,50 „
Makaronai	— 10 „
Kaštonai	— 7 „
Šokoliena	— 7 „
Dešrelės	— 28 „
Kumpis	— 40—60 „
Valg. alyva	— 18 „
Sald. „monpasiel“	— 9,20 „
Užsien. riešutai	— 30 „
Biskvitai	— 18 „
Obuoliai	— 8 „
Šokolado	— 16,18 „ 100 g.
Apelsinai	— 2 „
Mandarinai	— 1,150 „
Bulkrutės	— 1,40 „
20 št. cigarečių	— 3 „
Degtinės	— 120 rub. litras
Konjako	— 250 rub. litras
Likerio apie	— 200 rub. litras

mybės tretyje yra padiktuotos paties gyvenamojo momento. Visi trokštame ir siekiame vieno ir to paties tikslo — Tėvynės laisvės ir gerovės. Visi norime kuo greičiau matyti Lietuvą laisvą, gražią ir laimingą. Taigi, patys VYRIAUSIAS MOSŲ GYVENIMO IR PASTANGŲ TIKSLAS, GYVYBINIAI TAUTOS INTERESAI VISUS IPAREIGOJA VIENINGAI DIRETI POLITIKOS, VISUOMENES IR KULTūros DARBA. Visų politinių grupių naminiai reikalai bei diskusijų turi subordinuotis didžiajai lietuvių tautos išsivysvinimo kovai.

— Da.

UŽSIRASYKITE „KELEIVĮ“

„Keleivis“ yra įdomiausias ir plačiausia skaitomas lietuvių savaitraštis; jis yra skaitomas po visą pasaulį, kur tik yra lietuvių. Gausiai iliustruotas, gerai vedamas, pažangios dvasios. Kaina Pietų Amerikoje 3 USA doleriai metams.

Adresas toks:

„K E L E I V I S“,
636 Broadway, So., Boston, Mass.
U. S. A.

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Pinigus iš Argentinos galima siųsti banko čekiais, laiškuose arba per „A. L. Balso“ Administraciją

Aukso Išdirbinių Fabrikas

JUSTINO VALAICIO

Daro naujus ir perdirba iš aukso žiedus, apyrankius, retėžilius, vyrams ir moterims. — Parduoda laikrodžius:

CORDOBA 2019 - 2-ras aukštas

T. A. 44, Juncal 9256, Bs. Aires

T. A. 44, Juncal 9256, Bs. Aires

T. A. 44, Juncal 9256, Bs. Aires

T. A. 44, Juncal 9256, Bs. Aires

T. A. 44, Juncal 9256, Bs. Aires

T. A. 44, Juncal 9256, Bs. Aires

T. A. 44, Juncal 9256, Bs. Aires

T. A. 44, Juncal 9256, Bs. Aires

T. A. 44, Juncal 9256, Bs. Aires

T. A. 44, Juncal 9256, Bs. Aires

Lietuva geriausias pavyzdys

Tigūs motus gyvenęs Maskvoje „New York Herald Tribune“ korespondentas, Joseph Newman, išvykęs laisvan pasaulin teigia, kad paskutiniųjų metų Lietuvos, Latvijos ir Estijos istorija yra, gal būt, geriausias pavyzdys, kurį šiandien turime, kad pasaulio tantom išaiškinus sovietinės sistemos reikšmę. Bandoma tai vadinti geriausiu pavyzdžiu, nes trys Pabaltijo respublikos — priešingai satelitinoms valstybėms — buvusios nepriklausomos valstybės yra paverstos „Jugytaisėmis“ socialistinių tarybinių respublikų sąjungos nariais.

Pabaltijo valstybių likimas visu ryškumu parodo, kad prieštarauja sovietų konstitucijos 13 str., įjungimui į Sovietų Sąjungą nereikia savanoriškumo. Jos buvo 1940 m. sovietų kariuomenės okupuotos ir po dviejų mėnesių įjungtos, nedavus joms galimybės dar kurį laiką patarnauti Sovietų Sąjungai kaip satelitams.

Šiandien po penkių metų nuo to kraštų iš Vokietijos atsiėmimo, įjungimo procedūra praktiškai yra jau baigta. Politinė ir ūkinė tų respublikų struktūra atitinka kitų Sovietų Sąjungos kraštų struktūrai.

Sukolchozinimas svarbiausioji problema

Kadangi trys respublikos buvo žemės ūkio kraštai, sovietams rūpėjo jas sukolchozinti. Toji programa buvo taip praversta: 1. buvo paskelbta, kad privatinė nuosavybė neliečiama; 2. sekantį mėnesį žemė buvo suvalstybinta; 3. žemės reforma ir privatinės nuosavybės išdalinimas bežemiems „neutraukiamai nuomai“; 4. paneigimas visų gandy, kad valstybė privatine nuosavybe konfiskuos ir vers ūkininkus eiti į kolchozus; 5. sudarymas tokių sąlygų, kurios vers ūkininkus atsiskaityti nuo suteiktos žemės ir išjungti į kolchozus. Šiandien 70% estų ūkininkų ir 82% latvių ūkininkų jau yra apjungti kolchozais.

Lietuva daugiausiai priešinosi

Tam įjungimo procesui Lietuva smarkiausiai priešinosi. Oficialūs laikraščiai paskelbė informacijas iš Lietuvos, kurios turėjo pateisinti tobedodarinį smurtą, prisiminta tie įvykiai, kurie prieš 20 metų vyko pačia Sovietų Sąjungą kolchozuojant.

Beveik istisus 1948 m. laikraštis „Sovietiskaja Litva“ rašė, kad tautinės gausios siaučia krašte ir žudo į kolchozus einančius ūkininkus. Valstiečiai buvo raginami priešintis prieš tuos smogiklininkus, kurių žygiai buvo pravadžiujami „juodais kontrarevoliucijos darbais Lietuvoje“.

Kitame straipsnyje Newmanas praneša, kad sovietų cenzūrai iš visų užsienio korespondentų Maskvoje pranešimų išbraukdavo visas Pabaltijiečių lietuvių informacijas. Iš viso, visų užsienio korespondentų pranešimai turėtų būti atiduoti cenzūrai į Maskvos Gorkio pastatą įstaiga. Sovietų cenzoriai labai dažnai neleidžia į užsienį perduoti tokių faktų, kurie buvo minimi sovietų laikraščiuose. Syki Newmanui nebuvo leista perduoti iš „Izvestijų“ paimtos žinios apie Ukrainos TSE vyriausybės ir kompartijos Cs posėdį.

„Lietuviai“

„AUSTRALIJOS LIETUVIS“

35 Cator St., W. Hindmarsh, Adelaide SA, Australia.

Pirmas nepartinis lietuvių laikraštis Australijoje, išėnas kas dvi savaites, telkia plačią vietos lietuvių gyvenimo informaciją. Leidžiamas 30—40 pusl. dydžio.

Prenumerata Argentinoje: metams 15 pezų, pusei metų — 8.

Užsisakyti per „A. L. Balso“ Redakciją.

LIETUVIŠKA ORGANIZACIJA „A L S“

Atlieka:

Naujų Pramonės ir Prekybos Draugijų įsteigimo formalizavimus.

Mokesčių (Reditos, Ventas, Art. Lucratyvas, Ganancias, Excesivas ir kt.) sutvarkymą.

Knygų vedimą, algų, pensijos ir kt. mokesčių likvidavimus

Balansus, inventorių, legalius klausimus ir t. t.

Kreipitis: Casilla de correo 2265. - 32-3545. Buenos Aires

PAN - AM - TUR

PAKETAI IR LAIVAKORTES

Visa kas turi ryšio su KELIONĖMIS ir PARAMA, geriausiomis sąlygomis. Oficialės kainos. Patarnavimas nemokamas. Teiraukites:

TUCUMAN 646 — Buenos Aires

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Atstovai visose pasaulio šalyse.

Korespondentai rašo.

URUGVAJIAUS LIETUVIAI

URUGVAJIAUS LIETUVIŲ MOKYKLOS VAKARAS

Gerb. mokytojos ir tėvų komiteto pastangomis, birželio mėnesio 18 d., 1950, buvo surengtas mokyklos labui vakaras, kuris gerai pavyko.

Mokytoja p. Stanevičienė tam parengimui paruošė tinkamą programą, kurią išpildė tos mokyklos mokiniai — mergaitės ir berniukai. Gėlių komitetas rūpinosi visais kitais to parengimo reikalais, o labiausiai tai, kad šis tas liktų tos mokyklos išlaikymui ir šį tą gerb. mokytojai būtų galima primokėti. Ir neapsiriko. Ačiū geros valios lietuviams, kurie gerai tą suprato, įvertino ir tam kilniam lietuviškam darbui pritarė, prisidėdami aukomis ir nesigailėdami tam savo moralės ir materialės paramos. Be jų paramos negalima būtų buvę to padaryti. Gerb. P. Namičkas paaukavo tortą, kuris buvo parduotas iš varžytinių ir davė \$31,29 pelno. Už suaukotas daiktus rifai (loterijai) gauta \$5,71. Už parduotus užkandžius gauta \$9,70 ir už gauda ropa \$3,08. Pinigais aukojo šie asmenys: J. Užas \$12, J. Mišneika \$10, J. Musteikis \$5, Al. Barštas \$3. Po \$2 aukojo: E. Korukuzas, V. Stepanionis, J. Ramonas, A. Brucks. Po \$1 — p. Grigienė, P. Evovlucys, J. Jazauskas, P. Derencius, J. Čirpus, K. Vidžius, A. Mišniauskas, K. Grebliūnas, A. Jankus, A. Liūdžius, F. Černiauskas, A. Čirpus, A. Pabrinskis, J. Panžauskas, Pr. Buliauskas, V. Dorelis, V. Valiukas, J. Kundrotas ir M. Krasinskas. Po \$0,50 aukojo J. Stendelis ir J. Arbačauskas. Viso suaukoto pinigais \$58. Apmokėjus smulkias išlaidas, grynų pelno gauta, kuris yra išimtinai paskirtas mokyklos išlaikymo reikalams, \$139,32 (šimtas trisdešimt devyni urug. peza ir 32 centai). Be to, dar Kultūros Draugijos valdyba pasižadėjo kaip ką paskirti iš gauto buferio pelno, kurį laiko pati d. juo. Bendrai, parengimas (vakaras) buvo turtingas publika, kultūringas ir vertas tikros lietuviškos pagarbos, kuris, N. Budreikos orkestrui griežiant, tęsėsi ligi trečios val. ryto...

Didžiausias to parengimo kreditas tenka gerb. mokytojai p. Stanevičienėi, kuri paruošė visą programą, gerb. Al. Steponienėi, Al. Korukuzienėi ir M. Kundrotienei už valgių, užkandžių ir vaikūčiams vakarienės parengimą, mokyklos Tėvų Komiteto už bendrą visų narių tame parengime pasidarbavimą, Kultūros Draugijos valdybą už veltinį salės ir patalpų suteikimą ir kitą pasidarbavimą. Visiems tautiečiams, atsilankiusiems į šį parengimą, aukojusiems ir prisidėjusiems moraliai ir materialiai, mokyklos Tėvų Komitetas taria nuoširdų ir lietuvišką ačiū.

Urugvajaus Lietuvių Mokyklos Tėvų Komitetas.
Montevideo, 30. 6. 1950.

SUŽEISTAS M. KRASINSKAS

Darbo metu tapo sunkiai sužeistas drg. M. Krasinskas, „A. L. Balso“ ir „Keleivio“ bendradarbis Urugvajuje. Krito ant jo sunki lenta, pramušdama galvą, išmušdama priekinius dantis ir smarkiai sužalojo kairę ranką. Gydyti Sveikatos Draudimo Banko lėšomis.

Draugui Mikui reikiškų užuojautų ir linkni greit pasveikti.

— Balso Korespondentas.

DRAUGIJA PERKA NAMĄ

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija deda pastangas nupirkti tą namą, kurį jau daugelis metų kaip nuomuoja. Jei tas pavyktų atiekti, tai būtų nemažas pliusas, tuo labiau, kad tame name jau veikia ir lietuvių kalbos kursai lietuvių vaikūčiams, kur riuos išlaiko tėvų komitetas savo pastangomis ir kuriuose mokytoja patyrusi padagė ir tėvų abiejų gerbiama mokytoja ponia Stanevičienė, mokanti gražiai sugyventi su visais tautiečiais.

ISPANISKAI - LIETUVISKAS ŽODYNAS

176 puslapiai. Kaina \$2. Galima gauti „A. L. Balso“, Boedo 737, Bs. Aires.

PAMOKOS

matematikos, fizikos, chemijos — pagal Argentinios mokyklų programą — duoda
Prof. Dr. Jurgis Mačernis
Isleta 3865 — 4 de Junio

JONAS KRUTAS

Įrengia elektrą, taisy radio, prosus ir kt.
Catamarca 3335, Avellaneda

DIDŽIOJO NUSIKALTIMO PAMINĖJIMAS KORDOBOJE

Kordobos pažangioji lietuvių visuomenė įspūdingai paminėjo didžiąją mūsų Tautos tragediją — didįjį rusiškojo komunizmo nusikaltimą, kuris buvo įvykdytas 1940 m. birželio mėn. 14-15 d., okupavus rusams Lietuvą. Šie XX amžiaus barbarai, apgaulingai einantieji laisvės ir žmoniškumo vardu, padarė lietuvių Tautai neįgydomą žalą, kurios skausmą jautė ir jaučia ne vien lietuviai, bet ir visas kultūringas pasaulis.

Paminėjimą atidarė S. L. Arg. 6 skyr. pirmininkas p. Antanas Janulis. Prof. Staigaitis skaitė įdomią ir turiningą paskaitą apie žymesnius mūsų tautos įvykius nuo Lietuvos valstybės įsikūrimo iki dabartinių laikų. Po to tarė žodį to paminėjimo svečias ats. gen. T. Daukantas. Prelegentas pažymėjo, kad rusiškojo komunizmo apgaulinga kaukė dar iki šiai dienai nėra nuplėsta. Jie, vykdydami imperialistinius tikslus ir grobdami svietimas žemes, tebešaukia: „La Paz — si, Guerra — no!“ Bet mes, lietuviai, tuos raudonuosius apas talus gerai prisimindami ne vien iš žodžių, bet ir iš darbų, turime atsakyti: „La Libertad — si, esclavitud — no!“ Baigiant paminėjimą, pakviestas p. Simoliūnas paspasakoti trumpai savo prisiminimus ir įspūdžius iš 1940 m. birželio mėn. Paminėjimo metu atstojimu ir vienos minutės tylo buvo pagerbti visi žuvusieji, nukankintieji ir į Sibirą išstremtieji lietuviai, kurių skaičius šandien jau viršija kels šimtus tūkstančių.

Minėjimą pabaigęs, visi dalyviai, rimties ir susikaupimo kupini, išsikirstė į savo namus.

REIKALINGOS DVI LIETUVIAITĖS, KURIOS SUTIKTŲ IŠTEKĖTI

Llavallolyje, Antartida Argentina 841, prieš pat audimo fabriką „Jordan“, yra restoranai „Avenida“. Jo savininkas Izidorius Gilvinas ir Pranas Jurgaitis prieš keletą mėnesių tą namą nusipirko nuosavybėn ir gavo telefoną: 243 - 4126. Restoranas perildytas kiljintais. Kaip virėja dirba Kungienė, buv. „Palangos“ restorano savininkė.

Mūsų tautiečiai Gilvinas ir Jurgaitis tiek daug dirba, kad neturi laiko nei lietuvių vakarėlių aplankyti, nei kur išvykti. O abiem jau būtų laiko apsigyventi. Lietuviatės, apsisukite, kol jiems dar niekas galvos neapsuko.

Kl. S.

PAIESKOMI ASMENYS

Grigaliūnas Kazimieras iš Buivėnų, Kersnauskas Kazimieras iš Naujienų, Kiaulėnas Alfonsas ir Liogionas iš Bigniškių, Klieverai: Ona, Evaldas, Jokūbas, Marija, Hansas ir Hádwigas, Nagrockienė — Kersnauskaitė Antanina, Pilipienė — Juškevičiūtė Elzė iš Puodžialaukės, Sabaliauskas Bronius iš Armanų.

Dėl paieškojimo smulkmenų prašoma kreiptis į Lietuvos Pasiuntinybę, calle Juan Maria Pérez 2820 (Pocitos), Montevideo, Uruguay. Asmeniskai galima teirautis kasdien, išsakyti šventadienius, priėmimo valandomis nuo 9 iki 12 val.

Pasiuntinybė

Montevideo, 1950 m. VI. 27 d.

Despensa „La Fe“

ANTANAS BUNDINIS

Savininkas

Šviežias valgomas prekes ir gerą alų bei vyną gausite pas mus pigiau negu kitur. Prašom apsilankyti ir pasitikrinti.

Canning 1706 ir Costa Rica 4401

Telefonas 72, Parque 4026

RESTORANAS „DOS AMIGOS“

K. Paulausko ir M. Kamsiuko

PASEO COLON 449, Bs. AIRES

Tel. 33, Avenida 3202

Puikūs valgiai, baras, rezervavimai šeimynoms.

Baras - Restoranas

„EL RAPIDO“

Federikas Grunovas

Savininkas

CENTENERA 3204. T. A. 61-1735

NEUVA POMPEYA - Bs. AIRES

Puikūs maistas, skubus patarnavimas, vietiniai ir užsieniniai gėrimai. Pavieniai ir šeimynos kviečiami apsilankyti.

BRAZILIJOS LIETUVIAI

GĖDULO DIENOS MINĖJIMAS

Lietuvių kolonija Rio de Janeiro paminėjo 10-tąją gėdulo dieną — birželio 14. Santa Cruz dos Militares bažnyčioje buvo atliktos misijos, kurias atliko kun. Janilionis, kun. Joad Carneiro, kun. Frederic Prellwitz. Pamokslą pasakė Rio Vyskupas Don Pedro Massa. Chora sudarė prof. Antonio Silva ir Teatro Municipal choras, maestro Aleksandras Ambrozaitis ir Dainavos choras. II dalis įvyko 16 val. Camoes do Lincen Leturario Portugalės salėje. Programą sudarė: 1. Lietuvos Himnas, 2. Kazio Audenio paskaita, 3. Dainavos choro dainos, 4. Piano prof. Ružickis ir smuiku Mašalskis ir Malaška ir 5. ponios Raguel Audenienės kalba. P. Audenienė, kuri yra poetė ir rašytoja, kvietė nenusiminti, neprarasti vilties, nes teisybė vis vien užvespatausianti.

SADAUSKAS IR KAVALIUS KAS dirba Baia Xigue Xigue (šike čike) kristalo kasyklose. Kristalas dabar esąs pabrangęs, ir gyvenimas žymiai pagerėjęs. Apgalestanja, kad tik pes mėnesį laiko gauna kokį seną laikraštį ar žinią iš tolimesnio pasaulio. Jei pasanyje ir karas prasidėtų, jie žymiai vėliau sužinotų.

VIKTORAS NAUDŽIUS dirbo Mataripe Condeias Baia prie naftos rafinerijos statybos darbu. Darbus jau baigė, ir jau 2 savaitės vyksta naftos valymas. Mūsų tautiečiui einasi gerai.

LEONAS PALEVIČIUS, gavęs 60 d. atostogų sveikatai pataisyti, išvyko į S. Paulo. L. Palevičius gyvena Rio de Janeiro ir dirba „Norma“ firmoje, kur daro iš auksio ir sidabro laikrodžiams apyrankes. Be to, išdirba ir kitokius daiktus.

ALEKSANDRAS SAIKAUSKIS kurį laiką Rio de Janeiro dirbo su tėvu Bronsvick firmoje. Gamino bilijardams stalus. Susitaupęs pinigų, nusipirko plokštelių darymo (lėšimo) aparatą ir atidarė studiją, vardu „Publi — son Ltd.“, Rua Santa Luzia Nr. 799, 7 aukštas. Jo aparatas yra moderniausias Western. A. Saikauskis gedulo ienoje padarė keletą plokštelių.

STEFANJA KAZLAUSKIE-NĖ dirba Miguel Conto ligoninėje ir gyvena av. Mem de Sa 247, 8 aukštas, ap. 803.

STASYS SIMONAVIČIUS prieš 3 mėn. atvyko į Braziliją ir apsigyveno Rio de Janeiro. Jis yra fotografas ir gavo darbo vienoje foto studijoje.

P. KUMPIENĖ atvyko į Rio de Janeiro iš Vokietijos, Anglijos zonos, nes p. Kumpis jau 2 metai gyvena čia.

DANTUKAI

(Atkelta iš 5-to pusl.)

— Žinau patį neblogiau už jus, kodėl taip pasikeitė mano atžvilgiu. Anksčiau buvot melėsnės, nuosirdinės, artimesnės, dabar visai atšalot. Atsiraudo, mat, kas pastoję kelią mano laimei.

— Prisipažinsiu atvirai, — staiga prabilo moteris griežtu balsu, — kad aš niekuomet netikėjau, jog tamsta, mokyta žmogus, būsi toks nedoras ir užsimis įskundinėjimas. Po to, kai privirei tiek košės mano giminei, aš nebenorėjau nė į tą pusę pažiūrėti.

(Bus daugiau)

KAVINĖ-BARAS-BILIJARDINĖ

„KAUNAS“

Vladas Masiokas

Savininkas

CACHI 809 Tel. 61-4615

NERVŲ IR PROTO LIGOS

Liaukų nenormalumai

DR. SANCHEZ AIZCORBE

Paraguay 1365 Tel. 42-8425

Nuo 10 iki 12 ir nuo 15 iki 19 v.

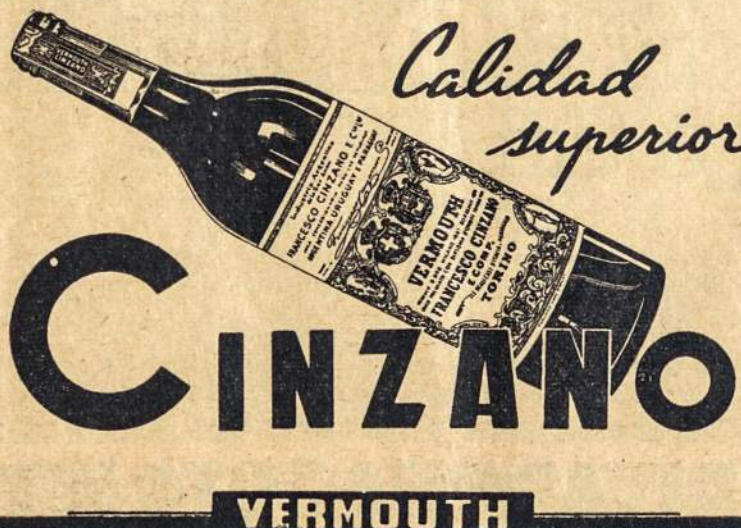
A. P. E.

TEISINIS IR NOTARIALINIS BIURAS

Padeda išgauti šios šalies pilietybę ir pasus „No Argentinio“. Cedulos ir apsigyvenimo teisę. Bylių vedimas, metrikai, vertimai, darbo nelaimės, giminų atskvietimas. Patarimai kasdien:

NUO 10-13,30 IR NUO 15-19 VAL.

25 DE MAYO 140, PISO 2, OFIC. B-C.

QUILMES BOCK
la mejor cerveza

S. L. ARG. ŽINIOS

DVIGUBAS SUSIVIENIJIMO MINĖJIMAS

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje savo 36 metų veikimo sukaktį minėjo dvejose vietose:

8. 7. 50 savosie patalpose prie bendro „Vermouth“ stalo, kur kalbas pasakė pirm. St. Majauskas, Garbės Narys Pr. Stalloraitis, jaunųjų atstovė p-lė Genovaitė Pilypaitė ir kiti. 15. 7. 50 minėjimas įvyko Alsinos Čekoslovakų salėje, kur vėl kalbėjo pirmininkas St. Majauskas, dainavo pirmininko vedamas choras, Otomii Teperiu reižiujant „Mirtą činčibraitę“ suvadino jis pats, ponia Baršauskienė, Antanaitis ir panelės G. Pilypaitė, B. ir V. Navikaitės. Baletu daly pasirodė nauja ir talentinga šokėja Gudonytė, puikiai padeklamavo Tatulytė ir Kučinskaitė.

Raštals sveikino Susivienijimą jo 36 metų tautiniai — kultūrinio, meninio ir savišalpinio darbo sukaiktis proga „A. L. Balsas“ ir šeštasis S. L. Arg. skyrius iš Kordobos. Visi remkime S. L. Arg. naujo namo statybą, nes tai pačių lietuvių nuosavybė.

TREČIO SKYRIAUS VAKARAS

12. 8. 50.

Susivienijimo Lietuvių Argentinoje 3-čias Skyrius, atžymėti 36 m. draugijos gyvavimą, rugpjūčio 12 d. 20 val. 30 m. Čekoslovakų salione, Choele Choele, ruošia didelį vakarą.

Programoje bus: vaidinimas, tautiniai šokiai, akrobatika. Be to, publika linkmsimio radijo Belgrano publikai — Josė Gaiman ir Ciprian Riesa su savo grupe. Taip pat programoje dalyvaus ir akordionistai — p. Munketas su sūnum, kurie išpildys naujus dalykus.

Sokiams grieš M. Kolar orkestras. Maloniai kviečiame atvykti punktualiai.

S. L. Arg. 3-čio Skyriaus Valdyba.

SUSIVIENIJIMIEČIAI MINĖJO LIEPOS 9 DIENĄ

Susivienijimo Lietuvių Argentinoje 6-tasis skyrius Kordoboje, pagerbdamas savo antrosios tėvynės — Argentinios laisvės ir nepriklausomybės šventę, liepos 9 d., suruošė specialų paminėjimą. Oficialioji dalis buvo pradėta Argentinios himnu. Po to skyriaus pirmininkas, atidaręs šventę, perskaitė dr. Enio Pace Gigtį paruoštą referatą (pats autorius dėl svarbių priežasčių reikiama valandą negalėjo dalyvauti) tema — „Kodėl mums svarbi ir brangi liepos 9 diena?“ Po referato sekė eilėraščių deklamavimas. Eilėraščių ispanų kalba padeklamavo šie vaikūčiai: Eglitė Kuncaitytė — „La casa de Tucuman“, Albertukas Jankūnas — „La Paz“, Albertukas Tvaskus — „La Estatura del Héroo en Santiago de Chile“ ir trumpą eilėraščių padeklamavo mažiausioji programos dalyvė — Bertita Zidonytė. Suaugusius atstovavo Elena ir Antanas Januliai, kurių vienas padeklamavo „9 de Julio“, o kitas — „St. Martin“. Vėliau vaikūčiai scenoje pašoko lietuvių taut. šoki — suktinį ir čigonų šoki. Jiems vadovavo Elena Meiliutytė — Janulienė. Programos ir pasi linksminimo metu grojo p. Gružas ir Daukus.

Be vietos lietuvių ir paminėjimą atsilankė p. Vaitkevičius, kuris paskutiniuoju metu iš Villa del Dique persikėlė gyventi ir dirbti į Buenos Aires. Dainos, šokiai ir nuosirdūs draugiški pasikalbėjimai palaikė šventės dalyvių gerą nuotaiką, o be to, „primatijo“ mažas, bet skalsus, skrajantįs bufetukas su užkandžiais ir gėrimais. Šventė užsitęsė iki vėlaus vakaro.

Šalna.

BERISSO LIETUVIAI

Į BERISSO LIETUVIŠKĄJĄ VISUOMENĘ

„Mindaugo“ d-jos pastangomis yra pradėtas organizuoti lietuviškas choras, kurio vadovu yra jaunas ir labai energingas muzikas Alfonsas Petraitis. Berisso lietuvių kolonija yra gana skaitlinga. Yra nemažas skaičius čia gimusių lietuviško jaunimo, kuris nyksta svetimųjų jūrose ir tuo pačiu užmiršta savo tėvų kalbą.

Sostinės lietuviai turi net 3 chorų — šv. Cecilijos, Ansamblio ir Susivienijimo, kuo mes visi grožimės. O mes, Berisso lietuviai, paskutiniuoju laiku nė vieno neturėjome. Todėl pagalvokime sveiku protu, koks yra gražus ir kultūringas darbas dainuoti dainas. Prisiminkime, kad mes dainavome maži kūdikiai būdami, dainavome bandas saugodami, dirvas ardami, sieną plaudami ir grėbdami, žodžiu, — visur skambėjo daina: kaimuose žaliuos plevose ir ošiančiuose se miškuose. Rodos, lyg tai prisimint pasaka, kuri visiems ramina širdis.

Norime, kad šis prisiminimas virstų mums tikrove. Nuo jūsų tai priklauso, Berisso lietuviai — motinos, tėvai ir čia gimę lietuviškasai jaunime. Mes visus kviečiame į bendrą lietuviškos dainos meno mokyklą, kur susibūrę jaunimas į vieną kultūrinį vienetą, atleityje visiems lietuviams dainuos, vaidins ir sportuos. Be to, ir daugiau pamils savo tėvų kalbą. Tad, broliai, visus kviečiame į tą ką — į kultūrinį darbą!

Berisso, 31. 7. 50.

V. Stundžia ir J. Stočkūnas, Organizatoriai.

E. SKIKAS LIETUVIŠKAS KNYGYNAS

Beikmenys Mokykloms

Prima „A. L. Balso“ pren.

Comercio 431 — Berisso, FONGE

NAUJI KAPAI

MIRĖ KLARIJA KRAUJALYTĖ DE FIRCOLE

Kordobos lietuvių koloniją aplankė skaudi nelaimė — iš jų tarpo mirtis išplėdė jauną, vos 20 metų amžiaus, lietuvaite Klaritą Kraujalytę. Klarija buvo vienuolė dukrelė, vos pabėjusi vaikystės dienas, ištėkėjo už mylimo žmogaus p. Fircolo ir svajavo sukurti jaukų šeimos židinį. Po metų laiko Kordobos Maternidad ligoninėje susilaukė šeimos laimės — kūdikio, — pagimdė sveiką ir gražią dukrelę — Alicą. Ireną. Tačiau jaunoji motina po gimdymo pasijuto blogai ir, porai mėnesių pasirgus, po nepavykusios operacijos pasimirė. Gegužės mėn. 21 d., sekmadienį, įvyko laidojimas, kuriose dalyvavo beveik visa lietuvių kolonija ir šiaip nemažas skaičius artimųjų. Velionę palaidojo St. Vincentes kapinėse, kur guli ten pat palaidota ir jos tėvelis. Likę didžiai nuliūdusi motina ir patėvis Eulėgė, jos vyras ir taip pat visa Kordobos lietuvių kolonija.

Tėbina jai lengva jos gimtoji Argentinios žemėlė.

Šalna.

A. a. KRAUJALYTĖ — FIRCOLE, palaidota Kordoboje 21. 5. 50.

URUGVAJUJE MIRĖ JONAS STUGAITIS

Liepos 7, 1950, mirė Jonas Staigaitis, sulaukęs 57 m. amžiaus. Velionis

palaidotas Kordoboje.

INŽ. PIJUS BIELŠKUS

Sudaro planus ir vykdo Namų Statybą

TUYO 3055 — VAL. ALSINA

PIRMA LIETUVIŠKA ŠOFERIŲ AKADEMIJA

Technika

Kvotimai

Valdymas

Calle VIEYTES 1789 (Puente Barracas) Bs. As. T. A. 21-0265

Radio - Elektra

Radio technikas dirba naujus, taiso ir pakeičia visokių rūšių, aparatų. Pataiso antenas pigiai, garantuotai ir ant išsimokėjimo. Išnuomuojami visokiems banketams Radio - Fono amfifikadoriai su lietuviškomis plokštelėmis pigia kaina. Tartis: VINČAS RAMANAUSKAS

Baigęs mokslą USA

calle POLA 289 — Buenos Aires

T. E. 64 - Liniers - 4154.

DVASINIO TURINIO LITERATŪROS GALIMA VELTIU ĮSIGYTI KASANT Į MŪSŲ RAŠTINĖ JAV

LIETUVIŲ MISIJOS DRAUGIJA INCORPORATED

P. O. Box 488, Chicago 90, Illinois, USA

buvo kilęs iš Kašedorių apskrities. St. P.

MIRĖ JONAS ŠAKALYS

Birželio 27 d. 18 val. sanatorijoje, esančioj calle Lavalle 1718, Buenos Aires, savaitę sirgęs, mirė Jonas Šakalis, Susivienijimo Lietuvių Argentinioje d-jos narys. Velionis buvo kilęs iš Lozališkio km., Pandėlio valsč., Rokiškio apskr., ir atvyko į Argentiną 1929 m. Dirbo įvairiuose fabrikuose ir kiek laiko turėjo savo įvairių dalykėlių parduotuvę. Daugliausia laiko išgyveno Valentin Alsina priemiestyje. Paskutiniu laiku dirbo virėju Darbo Ministerijoje, uoste M. O. P. Sužinoję apie J. šakalio mirtį, palaidojimu teko pasirūpinti S. L. A. antrojo skyriaus Valdybai. Birželio 29 d. 15 val., susirinkęs pažįstamų būrelis su kun. Černiausku, iš Almirante Brown gatvės, kur buvo velionis pašarvotas, nulydėjo ir palaidojo Chacarita kapinėse. Laidotuvisė dalyvavo: kun. Černiauskas, Genrikas Šimkūnas, Petras Navikas, Jonas Zemaitis, Stefanija Benediktova, Felisa Zaliauskienė, Kazys Zaliauskas, Stasys Urbonas, Petras Salys, Antanas Mackis, Stasys Zaukas, Kazys Brazdukas, Alfonsas Galakauskis.

Ant J. šakalio kapo buvo padėti 2 gražūs gėlių vainikai: S. L. Argentinioj draugijos Centro ir antrojo skyriaus.

Lai būna lengva tau, brolau, ši Argentinios žemėlė.

mas ir vertimai metrių iš visų
ir pilietybės gavimui.